

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Demografie
Studijní obor: Demografie se sociální geografii

Anna Uttendorfská

Imigrace zahraničních duchovních do Česka
Immigration of foreign clergy to Czechia

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. RNDr. Eva Janská, Ph. D.

Praha, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, 14. 12. 2018

(Anna Uttendorfská)

Na tomto místě bych chtěla poděkovat především vedoucí této práce

Doc. RNDr. Evě Janské, Ph. D. za cenné rady, připomínky a především čas, který mé práci věnovala. Dále RNDr. Tomáši Havlíčkovi, Ph. D. za neocenitelnou pomoc s praktickým sběrem informací a potřebné rady,

PhDr. RNDr. Janu Bláhovi, Ph. D. za poskytnutí podkladových dat, RNDr. Pavlíně Netrdové, Ph. D. za metodickou instruktáž, jednotlivým zúčastněným náboženským organizacím, diecézím a sborům, které mi poskytly data, za obrovskou vstřícnost. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat také své rodině, která mě po celé studium intenzivně podporovala a podporuje, svému partnerovi za nekonečnou trpělivost a psychickou pomoc, svým přátelům za podporu v temných chvílích a zvláště Václavu Jančurovi, Jakubu Vachuškovi a Ondřeji Procházce za bezvadnou týmovou spolupráci v průběhu studia a dalším, na které jsem zapomněla.

Abstrakt

Práce se zabývá migrací zahraničních duchovních do Česka. Teoretická část práce se věnuje diskuzi s literaturou. V praktické části práce pak následuje metodika, zdroj dat a posléze výsledky analýzy jednotlivých náboženských organizací. Cílem práce je zjistit zda do Česka duchovní migrují a jestliže ano tak jakou má tato migrace strukturu. Výsledky práce ukázaly, že taková migrace existuje a imigranti tvoří nezanedbatelný podíl duchovních v Česku a to zvláště v Římskokatolické církvi. Tito zahraniční duchovní se vyskytují ve větší míře v Praze a jejím okolí. Většina zahraničních duchovních pochází z jiných evropských zemí, zejména Polska a Slovenska.

Klíčová slova

migrace duchovních, zahraniční duchovní, imigrace, kněží, kazatelé

Abstract

The theses engages with foreign clergy migration to Czechia. The theoretical part of the work dedicates to the discussion with literature. In practical part focuses on methods and data sources. The goal of this theses is to find out if there is clergy migration to Czechia and, if so, how is its structure. The result is that this migration really exists and these migrants compose indispensable part of clergy, especially in Roman Catholic Church. Most of them are in Prague and its surroundings. From countries of origin predominates Poland and then Slovakia. The majority of foreign clericals comes from other European countries, especially from Poland and Slovakia.

Keywords

Clergy migration, foreign clergy, immigration, priests, pastors

OBSAH

Seznam tabulek.....	8
Seznam obrázků	8
Seznam grafů	8
Seznam příloh	8
Seznam užitých zkratk	9
Užité pojmy	10
1 Úvod.....	11
1.1 Cíle a hypotézy	11
1.2 Struktura práce	12
2 Diskuze s literaturou	13
2.1 Zasazení tématu práce do kontextu	13
2.2 Literatura vztahující se k situaci v Česku	14
2.3 Literatura zaměřená na zahraničí.....	16
3 Metodika a zdroje dat	18
3.1 Metodika.....	18
3.2 Zdroje dat	20
4 Výsledky práce.....	22
4.1 Apoštolská církev	22
4.2 Církev adventistů sedmého dne.....	22
4.3 Církev bratrská	23
4.4 Církev československá husitská	24
4.5 Českobratrská církev evangelická	27
4.6 Evangelická církev metodistická.....	28
4.7 Křesťanská společenství.....	29
4.8 Náboženská společnost českých unitářů (NSČU)	29
4.9 Římskokatolická církev	29
4.10 Slezská církev evangelická augsburského vyznání	37
4.11 Shrnutí	37
5 Závěr.....	40

Prameny	41
Přílohy	46

Seznam tabulek

Tabulka 1: Duchovní CASD podle země původu za dané roky v Česku	23
---	----

Seznam obrázků

Obrázek 1: Diecéze CČSH v Česku	25
Obrázek 2: Diecéze ŘKC v Česku	31
Obrázek 3: Podíl zemí původu duchovních a podíl členů ŘKC na obyvatelstvu (stav 2011) jednotlivých diecézích ŘKC roku 2013 v Česku	32
Obrázek 4: Podíl zemí původu duchovních a podíl členů ŘKC na obyvatelstvu (stav 2011) jednotlivých diecézích ŘKC roku 2017 v Česku	32

Seznam grafů

Graf 1: Počet duchovních CB podle zemí původu za rok 2017 v Česku	24
Graf 2: Duchovní CČSH podle zemí původu za dané roky v Česku	26
Graf 3: Počet zahraničních duchovních ČCE podle země původu za dané roky v Česku	28
Graf 4: Počet zahraničních duchovních ŘKC podle zemí původu v Česku (2013-2017)	33
Graf 5: Počet duchovních ŘKC v jednotlivých diecézích v Česku v roce 2017	34
Graf 6: Počet českých duchovních ŘKC v jednotlivých diecézích v Česku v roce 2017	35
Graf 7: Počet zahraničních duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku v roce 2017	35
Graf 8: Počet polských duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku v roce 2017	36
Graf 9: Počet slovenských duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku v roce 2017	37

Seznam příloh

Příloha 1: Počet duchovních CB podle země původu v Česku v roce 2017	46
Příloha 2: Počet duchovních ČCE podle země původu v Česku (2013-2017)	46
Příloha 3: Výsledky SNB podle diecézí ŘKC v Česku v roce 2004	46
Příloha 4: Počet duchovních ŘKC podle zemí původu v Česku (2013-2017)	47
Příloha 5: Počet českých duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku (2013-2017)	47
Příloha 6: Počet zahraničních duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku (2013-2017)	47
Příloha 7: Počet polských duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku (2013-2017)	47
Příloha 8: Počet slovenských duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku (2013-2017)	47
Příloha 9: Seznam zdrojů informací	48

Seznam užitých zkratek

AC: Apoštolská církev

CASD: Církev adventistů sedmého dne

CB: Církev bratrská

CČSH: Církev československá husitská

ČCE: Českobratrská církev evangelická

ČSÚ: Český statistický úřad

ČTK: Česká tisková kancelář

ECM: Evangelická církev metodistická

KS: Křesťanská společenství

NSČU: Náboženská společnost českých unitářů

ŘKC: Římskokatolická církev

SCEAV: Slezská církev evangelická augsburského vyznání

SLDB: Sčítání lidu, domů a bytů

SNB: Sčítání návštěvnosti bohoslužeb

Užité pojmy

V práci se vyskytují některé pojmy, které je vhodné přesně definovat a vysvětlit.

Biskup: Váha a náplň tohoto úřadu se mezi jednotlivými církvemi liší, obecně lze říci, že vyšší je např. u ŘKC či pravoslavné církve, kde se biskupské hodnosti většinou dosahuje svěcením a jde zde o hodnost doživotní. Oproti tomu u většiny protestantských denominací jsou biskupové voleni a jejich pravomoci bývají zpravidla menší. V ŘKC je biskup služebník církve, který má pravomoc nad diecézí čili biskupstvím (Wikipedie 2018).

Církev: Výraz církev výlučně náleží náboženskému společenství křesťanskému. Církev je společenství všech, kdo se ke Kristu jako svému Pánu hlásí (Wikipedie 2018).

Děkanát, vikariát: Děkanát a vikariát jsou v ŘKC územní jednotky menší než diecéze a větší než farnost, obvykle sestávají z několika farností. Sídlem děkanátu je děkanství, analogicky u vikariátu je to vikář. V čele děkanátu stojí děkan, který je do tohoto úřadu jmenován na pět let (Wikipedie 2018).

Diecéze: Diecéze je správní jednotka církví s episkopální strukturou, v jejím čele stojí biskup. Diecéze se vymezuje územně, institucionálně či funkčně. Podřazenou jednotkou diecéze jsou *farnosti* či svazky farností (děkanáty, vikariáty), nadřazená jednotka se u jednotlivých církví liší. U římskokatolické církve jde o *církevní provincii*. Hlavní diecéze církevní provincie se nazývá *arcidiecéze* v čele se sídelním *arcibiskupem* neboli metropolitou (Wikipedie 2018).

Duchovní: Encyklopedie Wikipedie k pojmu duchovní říká, že „duchovní je obecně označení osoby, která (religionisticky viděno) je prostředníkem mezi věřícími a Bohem [...]. V katolické a pravoslavné církvi se duchovním (*knězem*) může stát pouze pokřtěný muž prostřednictvím kněžského svěcení, v evangelických církvích svěcení neprobíhá a ordinováni bývají i ženy.“ (Wikipedie, 2018) V této práci je pojmem duchovní myšlena osoba, jejíž důležitá část náplně činnosti je spjata s udržováním či přijetím daných náboženských zásad a hodnot jednotlivců i společenství.

Farnost: Farnost je základní církevní správní jednotka v ŘKC a dalších církvích. Sdružuje věřící dané církve, spravuje ji farář a podléhá biskupovi dané diecéze. V protestantských církvích se obdoba farnosti obvykle nazývá sbor nebo obec.

Letniční hnutí: Letniční hnutí v rámci evangelikálního křesťanství zastává zvláštní důraz na osobní zkušenost s Bohem prostřednictvím křtu Duchem Svatým, jak ji ukazuje biblický záznam dne Letnic. Je podobné charismatickému hnutí, vzniklo ale dříve a oddělilo se od tradičních církví (Wikipedie 2018).

Sbor: Sbor je označení pro místní církevní společenství užívané hlavně v protestantských denominacích. V ŘKC a ECM se obdobný institut nazývá farnost, u české pravoslavné, starokatolické, CČSH a NSČU obec. Sbor v určitém městě či oblasti je tvořen věřícími daného vyznání. Veden je staršovstvem v čele s farářem či kazatelem. Pro sbor se v klasickém smyslu vžil název *náboženská obec* (Wikipedie 2018).

Seniorát: Podle Wikipedie (2018) je seniorát správní jednotka některých (většinou evangelických) církví. Seniorát sdružuje zpravidla farní sbory. V čele seniorátu stojí zpravidla senior. V Česku se na senioráty člení ČCE (dělí se na 14 seniorátů), CB (12 seniorátů) a SCEV (5 seniorátů).

1 Úvod

Tato práce se zabývá imigrací duchovních do Česka. Konkrétně analyzuje Apoštolskou církev (dále AC), Církev adventistů sedmého dne (dále CASD), Církev bratrskou (dále CB), Církev československou husitskou (dále CČSH), Českobratrskou církev evangelickou (dále ČCE), Evangelickou církev metodistickou (dále ECM), Křesťanská společenství (dále KS), Náboženskou společnost českých unitářů (dále NSČU), Římskokatolickou církev (dále ŘKC) a Slezskou církev augsburského vyznání (dále SCEAV).

Data, kterými se zde zabývám, většina náboženských organizací nezveřejňuje. Zřejmě nejsou data k dispozici jednotně za určité roky, ale bude to záležet na velikosti daného náboženského uskupení či jeho stáří. Náboženské organizace v Česku nejsou stejné a pro účely této práce je lze rozdělit hned podle několika charakteristik. Dělit se mohou podle místa vzniku myšlenek dané náboženské organizace, podle doby uznání náboženské organizace státem, podle počtu obyvatel hlásících se k dané náboženské organizaci (podle SLDB 2011), podle toho, zda mezi Sčítání lidu domů a bytů (dále SLDB) 2001 a 2011 počet obyvatel hlásících se k dané náboženské organizaci stoupal či klesal a také podle počtu náboženských obcí dané náboženské organizace.

Pro účely své práce a také s ohledem na množství a kvalitu získaných dat se zaměřuji zejména na analýzu Římskokatolické církve.

1.1 Cíle a hypotézy

Toto téma jsem si vybrala z několika důvodů. Předně jsem již delší dobu pozorovala, že v Římskokatolické církvi (dále ŘKC) jsou někteří duchovní evidentně nečeského původu. Dále mě zaujalo, že jsem nenalezla příliš mnoho literatury zabývající se tématem a přitom je v poslední době na veřejnosti migrace tématem velice často diskutovaným. Dalším důvodem pro výběr tohoto tématu byla jeho marginalita a rovněž to, že může ovlivňovat integraci imigrantů v Česku.

Vlastním cílem práce je zjistit, zda probíhá imigrace duchovních ze zahraničí do Česka a pokud ano, jakou má strukturu.

Tato práce má rovněž odpovědět na několik výzkumných otázek. První otázkou je, zda duchovní do Česka ze zahraničí vůbec odcházejí a pokud ano, jaká je jejich země původu. Druhou otázkou je, do kterých náboženských organizací tyto případní zahraniční duchovní přicházejí.

Na fenoménu duchovních přicházejících natrvalo či na kratší dobu právě do Česka je vidět, že jejich struktura je odlišná od pracovní migrace, neboť i podstata jejich příchodu je jiná. V roce 2015 podle ČSÚ (2017) mezi pracovními imigranty převládali Poláci (46 %), dále se v Česku vyskytovalo hodně Rumunů, Bulharů, Vietnamců a Ukrajinců.

Dle ČTK (2001 a 2012), Karáskové (2011) či například Hávové 2008 je vidět, že zatímco v římskokatolických chrámech se vcelku často vyskytují duchovní z Polska či Slovenska,

v některých protestantských sborech jsou to Američané, kteří sem jezdí na nějakou dobu na misie. Zajímavá je ještě církev Československá husitská, ve které převažují duchovní ze Slovenska. S těmito předpoklady jsem započala tuto práci.

1.2 Struktura práce

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V části teoretické se zabývá příslušnou literaturou zaměřenou na migraci duchovních a rovněž charakteristikami jednotlivých náboženských organizací.

V části praktické následuje metodika a zdroje dat, kde je podrobněji objasněn původ dat a metody práce. Dále se práce zabývá výsledky týkajícími se jednotlivých náboženských organizací a podrobněji se zaměřuje na ŘKC, ke které se v Česku ve SLDB 2011 hlásilo rozhodně nejvíce obyvatel. Tato církev díky své početní převaze v populaci má zdaleka nejobsáhlejší a nejpodrobnější statistiku ze všech zastoupených náboženských organizací, jimiž se tato práce zabývá, a tedy je možné se na ni více zaměřit.

V závěru práce jsou shrnuty hlavní výsledky včetně odpovědí na výzkumné otázky a cíle práce. Nastíněny jsou i možnosti dalšího výzkumu.

2 Diskuze s literaturou

Jelikož oblast migrace zabývající se duchovními není příliš častým tématem prací, vyskytuje se pouze několik studií kvalitativně se zabývajících konkrétní situací. Z tohoto důvodu bylo poněkud obtížné získat relevantní literaturu, o kterou by se práce mohla opřít, nalézt. Literatura, kterou bylo možno nalézt je tedy většinou poněkud jiného charakteru než tato studie.

Například po zadání hesla „Migrace duchovních“ do internetového vyhledávače se načtou pouze výsledky obecně o migraci (*Migrace a integrace, Kvůli migraci vydají Němci do roku 2022 dva bilióny korun* a podobně) při zadání hesla „Spiritual migration“ jsou to zase výsledky týkající se obecně religiózní migrace (například *The great spiritual migration* či *A new kind of christianity*). Bylo tedy nutné hledat i v dalších oborech, které mohou s problematikou duchovních souviset, jako například „pracovní migrace“ či obecně náboženská migrace.

2.1 Zasazení tématu práce do kontextu

V posledních letech je velice často řešena otázka migrace. Dochází také ke globalizaci migrace, jejímž důvodem je mimo jiné velká míra migrace obecně téměř po celém světě. Například Castles a Miller v *The age of migration* (2009) současnost nazývají dokonce věkem migrace. Současnost není jediným obdobím velké migrace. Například od poloviny 19. století do 1. světové války došlo k poměrně masivní migraci z Evropy do severní Ameriky. Mezinárodní migrace je podle knihy hlavním motorem globalizace (Castles a Miller, 2009).

Skupiny takto se pohybujících osob mohou mít mnoho podob od manuálních pracovníků po vysoce kvalifikované odborníky, inženýry, uprchlíky nebo členy rodin předchozích migrantů (Castles a Miller, 2009).

Migrace má několik aspektů (např. Boyle a kol. 1998) a to kulturní, psychologický, ekonomický, politický a prostorový. V případě duchovních se dá očekávat větší význam aspektu ekonomického (migrace pracovní) a kulturního (migrace religiózní). Jedná se přitom o mezinárodní migraci, spíše trvalou. Z hlediska účelu pobytu je to pak migrace dobrovolná s pracovním religiózním aspektem.

Konceptuálně lze migraci duchovních zahrnout do institucionální teorie migrace (více Massey a kol. 1993). Například článek „*Export kněží z Polska*“ (Kopp, Novák 2004) se zabývá imigrací polských kněží do Německa, kdy nejprve německý biskup zašle do Polska požadavek o vyslání kněží, následně polský biskup oznámí tuto nabídku práce v Německu a čeká na případné zájemce. Vybraný kandidát posléze požádá o pracovní povolení a Ústřední kancelář pro zprostředkování práce cizinců zkoumá, zda daná farnost skutečně potřebuje kněze ze zahraničí, poté následuje samotný přesun do Německa. Podobně proces popisuje článek „*Naši polští faráři...*“ (Opatrný 2006) na příkladu polských kněží imigrujících do Česka. Většina dotazovaných kněží zde uvedla, že do Česka přišla na výzvu polského či českého biskupa.

Institucionální teorie migrace vysvětluje vliv institucí na migrační proudy a uvědomuje si nutnost zprostředkování k uskutečnění migrace (Drbohlav, Uherek 2007). Tyto instituce pomáhají odstraňovat překážky stojící v cestě migraci či je naopak utvářejí (Drbohlav, Uherek

2007). Zde je tedy nasnadě, že skutečně migrace duchovních je minimálně částečně vysvětlitelná institucionální teorií migrace.

Z hlediska náboženské geografie lze práci zasadit do post-sekulárního konceptu (Habermas a kol. 2008), „*Secularism's crisis of faith*“ říká, že veřejné mínění Evropy může být popsáno jako post-sekulární, což se vyznačuje individuální vírou a odtažitostí od institucí. Nasvědčuje tomu přítomnost exotických náboženství (z toho částečně vyplývá náboženský pluralismus) a náboženských organizací (Habermas a kol. 2008).

2.2 Literatura vztahující se k situaci v Česku

Práci o tématu migrace duchovních, jak už jsem zmínila výše, není příliš mnoho. Nejvíce se mi podařilo nalézt krátkých internetových příspěvků. O situaci v Česku hovoří například *Statistika: Kněží Olomoucké arcidiecéze 2017* (2017). V Olomoucké arcidiecézi ubývá českých duchovních a naopak je zde poměrně hodně duchovních zahraničních (Poláci, Slováci). Dle ČTK (2001 a 2012), Karáskové (2011) či například Hákové 2008 je vidět, že například v římskokatolických chrámech se vcelku často vyskytují jako duchovní Poláci či Slováci a v některých protestantských sborech zase Američané, kteří sem jezdí na nějakou dobu na misie.

Bakalářská práce *Problematika pastorační polských kněží v ČR* (Pincová 2010) se snaží zmapovat rozdíly mezi pastorační českých a polských kněží v Česku a rozdíly mezi pastorační Poláků v jejich rodné zemi a v Česku.

Na začátku práce Pincová uvádí kněžskou základnu římskokatolické církve. V Česku v roce 2005 bylo téměř 2000 kněží. Průměrně tedy vychází 1 kněz na 1000 praktikujících katolíků, na jednoho diecézního kněze pak připadají průměrně 2 farnosti a 317 věřících. Docházelo k trvalému nárůstu počtu trvalých jáhnů. Naproti tomu v roce 2001, kdy proběhlo SLDB, bylo v Česku 1804 kněží a z toho 1264 diecézních, na jednoho připadalo 349 věřících. Dále Pincová poznamenává, že se v Česku vyskytuje vícero polských duchovních. V letech 2004 a 2006 podle ní působilo v Pražské arcidiecézi 49 cizích kněží a z toho 33 Poláků.

Zajímavé je srovnání se situací v Polsku, kde v roce 2002 bylo 28 331 římskokatolických kněží

a 120 biskupů. Na každého kněze připadalo 1211 osob označujících se za římské katolíky. 2000 polských duchovních působí za hranicemi Polska, tedy se rozhodně nedá mluvit o nedostatku duchovenstva. V roce 2007 již bylo v Polsku 29 800 kněží, avšak ukazuje se, že postupně klesá počet studujících na kněze.

Další částí pak bylo samotné porovnání duchovních českých a polských v Česku. Z autorčina průzkumu vyplývá, že Poláci vnáší jistou polskou stopu do českých farností, ale nesnaží se vnášet do českého prostředí polské zvyky nebo násilně aplikovat způsoby práce, které jsou běžné v Polsku. Zdá se, že polští duchovní jsou více sebevědomí, jinak však zřejmě pastorační závisí hlavně na osobnostech jednotlivých kněží.

Atlas náboženství Česka od Tomáše Havlíčka a kol. (2017) poskytuje, oproti většině nalezeným kvalitativním pracím poměrně širokou základnu informací o jednotlivých náboženských organizacích v Česku. Velmi užitečné jsou mapy týkající se rozmístění obyvatel

hlásících se k jednotlivým náboženským organizacím v různých časových údobích, což by mohlo umožnit srovnání rozmístění obyvatel hlásících se k jednotlivým náboženským organizacím a rozmístění českých i imigrujících duchovních. V části zabývající se zvláště církví římskokatolickou je pak dokonce malý soupis počtu kněží v jednotlivých diecézích za rok 2016. Zde bude zajímavé, krom jiného, porovnat počty získané ze samotných diecézí a čísla uváděná ve zmíněném atlase. Rovněž se zde nachází srovnání výsledků SLDB a návštěvnosti bohoslužeb. Částečně by možná bylo přínosná část zabývající se rozmístěním sakrálních objektů v Česku.

Oproti tomu *Atlas církevních dějin Českých zemí 1918 – 1999* (Zdeněk Boháč 1999) analyzuje delší časové období. Velmi užitečné jsou v publikaci informace o hranicích náboženských organizací a jejich změnách, což ve výše zmíněném *Atlase náboženství Česka* například není. O duchovních je zde například psáno, že v německých farnostech na území dnešního Česka působili Češi (Boháč 1999) a dále že v roce 1925 došlo k velkému úbytku kněží v ŘKC z důvodu jejich odchodu k Církvi československé (dnešní CČSH). Tito kněží odcházeli do Církve československé, jelikož byli nespokojeni s tehdejší ŘKC. Dokonce v publikaci lze najít i informace o národnostní skladbě duchovenstva v ŘKC, dle Boháče (1999) převažovali po 1. světové válce až do počátku 30. let Němci mezi novokněžími v Pražské arcidiecézi a poté nastal příliv českých novokněží či vysídlení německých kněží po 2. světové válce a následnému dosídlení i např. Slováci. Dále v práci oproti *Atlasu náboženství Česka* lze najít informace podrobnější o jednotlivých diecézích ŘKC i ohledně počtu duchovních (nejvíce duchovních má v roce 1925 Pražská a posléze Olomoucká arcidiecéze) a také o situaci na Slovensku. Boháč také (1999) hovoří dokonce i o věkové skladbě duchovních v české církevní provincii. Dále mapuje úbytek duchovních z důvodu stíhání církve komunistickým režimem. Boháč zmiňuje polské misionáře (kněze) v roce 1996, podle něj jich do Česka přišel značný počet a nejvíce do diecéze Ostravsko-Opavské (23) a arcidiecézí Brněnské (23) a Pražské (26).

Krom ŘKC Boháč (1999) analyzuje rovněž Řeckokatolickou církev a hovoří v atlase o deportaci jejích duchovních do Česka ze Slovenska v letech 1950 až 1968. Dále méně podrobně píše Boháč (1999) o dalších náboženských organizacích, leč o duchovních již mnoho zmínek není. V mapové části lze zjistit, že nejvíce německých duchovních bylo na území českých zemí roku 1937 (Boháč 1999) a v letech 1939 až 1945 se vyskytovali v Českém Těšíně Poláci, Němci nejvíce v Litoměřické diecézi (25) a dále v Pražské arcidiecézi (12).

Další zajímavou publikací je pro tuto práci *Nad Evropou půlměsíc* (Černý ed. 2015). Tato práce nabízí náhled do skupiny muslimských migrantů, řeší roli imámů v procesu migrace. Studie je řešena především pomocí rozhovorů; tedy kvalitativně. Co se oněch výše zmíněných imámů v Česku týče, tak v publikaci je diskutována hlavně jejich role při integraci imigrantů do společnosti cílové země. Podle knihy vždy tito muslimští duchovní byli integrační slabinou v USA i v Evropě. To bylo způsobeno častou neznalostí kultury cílové země (jelikož imámové stejně jako ostatní muslimští migranti pocházeli ze zemí Blízkého východu nebo jižní Asie). Často neznali ani jazyk či zákony. A další ztížení situace těchto duchovních relativně často následovalo po 3 až 5 letech odvolání zpět do jejich vlasti tamními vládami. Extrémním případem takovéto dočasné migrace byli duchovní přijíždějící do Česka pouze na krátká období náboženských svátků (ramadán apod.). Stávalo se poměrně často, že tito imámové hodně lpěli

na tradičních hodnotách ze své domovské země, což neumožňovalo přílišnou integraci do české společnosti. Od 90. let 20. století nastal obrat v tom smyslu, že se začaly zakládat evropské vzdělávací instituce pro muslimské duchovní právě pro potřeby evropských věřících. Tedy do oněch 90. let spíše v Česku figurovali duchovní cizího původu často zde působící pouze dočasně, zatímco od 90. let začínají působit i čeští imámové a také islám zde získává poněkud evropský kabát a je tedy lépe včlenitelný do evropské společnosti.

Sociální situace a religiozita ukrajinských migrantů v ČR (Eva Pavlíková a kol. 2009) ukazuje na přítomnost Ukrajinců v Česku a mezi nimi i duchovních Řeckokatolické a Pravoslavné církve, kteří mají podle autorů poměrně velký vliv na integraci Ukrajinců v Česku.

Historii migrace duchovních do Česka řeší též práce *Zprávy o stavu far Pražské arcidiecéze z roku 1650* (Kukánová 2017), kde autorka píše, že v pohraničí zřejmě byli duchovní různé národnosti. Například v tehdejší kadaňské vikariátu figurovala nadpoloviční většina německých farářů, v doupovském vikariátu se vyskytoval Španěl či na Mladoboleslavsku působili duchovní z Lužice a z Dalmácie. Z toho jasně vyplývá, že fenomén zahraničních duchovních v Česku zdaleka není novinkou. *Světští kněží z Horní Lužice v Pražské arcidiecézi v první polovině 19. století* (Kukánová 2001) mapuje situaci hornolužických světských kněží, kteří částečně migrovali do pohraničních farností Pražské arcidiecéze ŘKC. Také zmiňuje vypovězení protestantských kněží z arcidiecéze. Kromě lužických duchovních v Pražské arcidiecézi v té době působili rovněž duchovní ze Slezska, Polska, Bavorska, Saska a z dalších oblastí.

2.3 Literatura zaměřená na zahraničí

Velmi zajímavou a pro tuto práci užitečnou prací je dokument *Promise to protect pledge to heal* publikovaný International priests v roce 2010, který za každou diecézi USA uvádí počet římskokatolických kněží jednotlivých zahraničních národností. Bude tedy možné alespoň částečně srovnávat situaci v Česku právě s oblastí USA, ačkoli jsou to data pouze za rok 2010 a také zde není uveden počet domácího kléru. Dle dat uvedených v práci lze rozeznat, že jsou mezi duchovními poměrně hodně zastoupeni Indové, Irové, Kolumbijci, Nigerijci, Poláci, Filipínci, Mexičané, Vietnamci, Španělé a občané Srí Lanky. Samozřejmě se počty a převažující národnost liší v různých částech USA, ale je vidět, že fenomén cizinců mezi duchovními je zde poměrně dobře znám. Dále je vidět, že asi nejvíce zastoupeni jsou Indové, přičemž se zdá, že jsou ve valné většině diecézí.

Disertační práce *Polish catholic priests in Canada and Ireland: Migration, leadership and the mobility of strangers* od Agaty Piękosz (2016) ukazuje, že polští římskokatoličtí duchovní jsou rovněž v Kanadě a Irsku, a zabývá se jimi z kvalitativního hlediska. Do Kanady polští občané přicházeli hlavně ve třech vlnách.

První vlna začala kolem roku 1800 a pokračovala až do konce 2. světové války. Přicházeli sem malí obchodníci či negramotní sedláci. Ve druhé polovině 19. století na popud právě polských duchovních se začaly v izolovaných komunitách Poláků budovat kostely. Utvořili si vlastní polské farnosti a i tím si poměrně dobře zachovali vlastní polské tradice a kulturu.

Druhá vlna migrace Poláků do Kanady probíhala po 2. světové válce a v komunistické éře. Tito lidé byli spíše uprchlíky, politickými vězni či disidenty, tito migranti byli vzdělanější než v předchozí vlně migrace. Začaly být zakládány polské knihovny, polská kulturní centra a další instituce. V roce 1951 kanadský census vykazoval přítomnost 200 000 Poláků a do roku 1971 toto číslo vzrostlo na 300 000. V té době polští duchovní hráli roli pomocníků pro uprchlíky z Polska.

Poslední migrační vlna se odehrávala v 80. a 90. letech 20. století. Hodně z těchto migrantů bylo zkušených profesionálů, jako jsou inženýři nebo programátoři, kteří si zde chtěli najít lepší zaměstnání. Tito noví migranti tolik nelpěli na polské kultuře a rychleji se začleňovali do kanadské společnosti.

Piękosz (2016) ve své práci zahrnuje 15 polských kněží, z nichž většina přišla v období 70. až 90. let, tedy na konci druhé a během třetí vlny migrace. Jeden z duchovních autorce řekl, že bylo velmi spojující, že byl uprchlík stejně jako nynější členové jeho farnosti. Podle jeho slov je to velmi stmelilo. Jiný duchovní říká, že z Polska v té době mohli odejít pouze 3 kněží ročně za hranice země, což značně ztěžovalo situaci emigrantům.

Další část práce se zabývá polskými migranty do Irska. Zde proběhla pouze jedna vlna polské migrace a to při rozšíření Evropské unie v roce 2004. Kolem roku 2006 se odhadoval počet Poláků na 120 000, což z nich tvořilo největší irskou menšinu hned po Britech. Hlavním důvodem byla vysoká nezaměstnanost v Polsku.

Všichni kněží, se kterými autorka dělala rozhovor, imigrovali do Irska po rozšíření Evropské unie v roce 2004. Co se týče jejich vlivu na prostředí Irska, dle jejich slov vyloženě oživilo římskokatolickou víru. Dokonce více než 105 farností mělo v té době mše v polštině. Migrace těchto duchovních je spíše krátkodobého charakteru oproti polským duchovním v Kanadě a často přicházeli na podnět irských biskupů, tedy migrace nebyla jejich vlastní iniciativou. Dále autorka píše, že polští biskupové byli poměrně hodně tlačeni k posílání svých kněží do Irska. V Irsku byli polští duchovní třeba hlavně pro polské migranty, oproti duchovním v Kanadě měli spíše roli posluchače problémů. Nebyly zde založeny polské farnosti jako v Kanadě, ale pouze kaplanství, a duchovní na jednu stranu vyhovovali potřebám polských imigrantů, ale na straně druhé zde byl požadavek irské kultury a integrace oněch polských imigrantů.

Významnou je i publikace dokumentující trendy ve světě. Podle článku *Trendy ve statistikách světové katolické církve* (Mléčka 2017) žilo v roce 2015 ve světě 415 656 kněží. Podíl jednotlivých kontinentů zůstal téměř stejný: v Americe žije 37,4% všech biskupů, v Evropě 31,6%, v Asii 15,1%, Africe 13,4% a Oceánii 2,5%.

V roce 2015 byl zaznamenán pokles počtu kněží, což změnilo dosavadní rostoucí trend z let 2000-2014. Za poslední sledovaný rok klesl počet kněží o 136. To je způsobeno úbytkem kněží v Evropě (-2 502), zatímco na ostatních kontinentech kněží přibývalo (Mléčka 2017). Zdálo by se tedy, že by měl být spíše přebytek než nedostatek kněží, leč minimálně u českých duchovních to tak není. Ovšem pravdou je, že dle výsledků této práce do Česka přichází stále větší počet cizinců a přebytek duchovních tedy zřejmě je v jiných zemích Evropy.

3 Metodika a zdroje dat

V Této části ozřejmuji způsob své práce při získávání dat, a odkud jsem jednotlivé data získávala. Dále se zde zabývám nakládáním s oněmi daty; tedy metodami jejich zpracování.

Práce analyzuje pouze některé křesťanské náboženské organizace a organizace další vynechávám z důvodu nedostatku informací a významnosti v kontextu Česka.

3.1 Metodika

Data, která jsou užita v práci, byla získána přímo od jednotlivých náboženských organizací. Konkrétně šlo o data počtu duchovních v příslušné náboženské organizaci podle země původu v časovém rozmezí, ve kterém příslušná organizace disponuje daty (zpravidla šlo o data po roce 2000). Bylo nutno požádat elektronickou cestou o jejich poskytnutí (viz *Příloha 9*) a to nebylo vždy možné. Z toho vyplývá určitý odhad dat, nepřesnosti a další problémové úseky ve vyhodnocování dat. Problémy s poskytnutím dat se vyskytly hned z několika důvodů.

Prvním z nich byla prostá neexistence takových dat, jelikož zdaleka ne každá náboženská organizace si v minulosti a dokonce i v současnosti vede přehledové statistiky o zemích původu svých zaměstnaných duchovních. Dalším problémem byl neplatný kontakt na náboženskou organizaci, který znemožnil žádost o příslušná data. Neméně závažným problémem byla neochota či nemožnost poskytnutí dat, případně nulová reakce na žádost o příslušná data. V neposlední řadě je třeba zmínit data poskytnutá pouze částečně z nejrozličnějších důvodů (jak je uvedeno dále ve zdrojích dat). Náboženské organizace, které neposkytly údaje vůbec, pouze částečně či údaje zkreslující, jsem byla nucena z analýzy vyřadit (Bratrskou jednotu baptistů a Buddhismus diamantové cesty). Analýzu tedy bylo možno provést pouze u těchto náboženských organizací: AC, CASD, CB, CČSH, ČCE, ECM, KS, NSČU, ŘKC a SCEAV.

Po zohlednění neposkytnutých a neúplných dat bylo třeba data zpracovat do tabulky. V některých případech bylo možno již hotovou tabulku převzít od dané náboženské organizace, která ji poskytla. U některých dat to však bylo složitější. V některých případech bylo nutno psaný text získaný z emailu příslušné náboženské organizace ručně přepsat do tabulky. V jiném případě byla data publikována (ať už veřejně či neveřejně) za jednotlivé náboženské obce či byla data nějakým způsobem roztržena. Tato data bylo časově náročnější získat a v některých případech se to z různých důvodů podařilo pouze částečně, protože nebyla poskytnuta data za všechny náboženské obce.

Z různých důvodů nebylo možné zahrnout do této práce všechny náboženské organizace, které jsou zastoupeny na území České republiky. Co se týče problému s neexistencí či neposkytnutím příslušných dat, bylo nutno z analýzy vyřadit ty náboženské organizace, které neposkytly data,

a v práci s nimi z těchto důvodů nebudu pracovat. Dalším nedostatkem některých dat potom byl velmi malý počet příslušníků dané náboženské organizace na území ČR zjištěný z dat ČSÚ ze SLDB 2011. Malý počet příslušníků byl problémový z hlediska srovnatelnosti, ale také z toho

důvodu, že analogicky v dané organizaci existuje ještě daleko menší počet aktivních duchovních, případně žádný duchovní. Toto byl problém jak z hlediska srovnatelnosti vzhledem k rozdílům mezi stavy českých duchovních a duchovních cizího původu v organizaci samé tak srovnání vzhledem k ostatním náboženským organizacím. Tedy ve snaze o srovnatelnost a výpovědní hodnotu jak dat, tak práce byly tyto náboženské organizace úplně vyřazeny z analýzy i této práce.

Práce s těmito daty byla poněkud obtížnější, jelikož bylo nutno nejprve sečíst příslušná data za jednotlivé náboženské obce a pak teprve tvořit souhrnnou tabulku za celou náboženskou organizaci. Jednou z obtížnějších částí bylo sečtení duchovních v obcích, které měly data publikována na internetových stránkách, a to hlavně proto, že tito duchovní v různých obdobích přecházeli do jiných náboženských obcí stejné náboženské organizace v různých částech roku, a tudíž bylo poněkud časově náročnější zjišťování, zda duchovní nebyl započítán vícekrát za jeden rok.

Problematický díl práce s daty byl bezpochyby počet cizinců konkrétní země původu, který musel být v některých případech (z důvodu neposkytnutí úplných dat danou náboženskou organizací) odhadován dle původu křestního jména a v některých případech bylo zohledňováno i příjmení. Tyto odhady je nutno brát pouze jako pravděpodobné, jelikož jména mohou velice snadno i se svými nositeli přesídlit do země jiné, a to i jména typicky česká. Dále existují jména typická pro více zemí, tedy tato odhadnutá data nelze brát jako stoprocentně správná a jistá, ale spíše jako jednu z možných interpretací.

Některé náboženské organizace soubor dat poskytují celistvý a zpracovaný v tabulce, nicméně ne za celou náboženskou organizaci, ale za své vlastní administrativní jednotky (diecéze, arcidiecéze, senioráty apod.), což dává možnost územního srovnání dat. Jiné náboženské organizace zase, jak už jsem výše podotkla, mají data za jednotlivé náboženské obce, což je z hlediska územního srovnání lepší v rámci srovnatelnosti, ovšem v případě méně početných náboženských organizací jsou data poměrně nespojitá a nelze je efektivně agregovat do území srovnatelných s administrativními jednotkami početně více zastoupených náboženských obcí, pokud chceme udržet výpovědní hodnotu jednotlivých dat.

Jak jsem výše uvedla, některé organizace poskytly údaje pouze částečně a některé údaje za náboženské organizace jsou úplné, což zapříčiňuje, že se všemi daty nelze pracovat stejně. Krom ŘKC nebylo možno žádnou náboženskou organizaci analyzovat i prostorově (např. podle diecézí).

Po úpravě datové základny jsem z dat utvořila tabulky, grafy a kartogramy či kartodiagramy a to za použití programů ArcMap a MS Excel. Kartogramy a kartodiagramy jsem tvořila pouze pro ŘKC z důvodu výše zmíněné větší podrobnosti dat.

U CČSH jsem také tvořila mapu hranic diecézí a to na základě starých map zaslaných mi diecézemi této náboženské organizace a Atlasu církevních dějin 1918 – 1999 (Boháč 1999).

U ostatních náboženských organizací jsem utvořila grafy (sloupcové) či pouze tabulky z důvodu malé rozrůzněnosti zemí původu duchovních.

3.2 Zdroje dat

Zdroje dat v této práci jsou vesměs jednotlivé náboženské organizace, jelikož údaje o počtu a národnosti duchovních jsou dostupná vesměs pouze na vyžádání. Data pro práci jsem získávala osobní emailovou komunikací od jednotlivých náboženských organizací či jejich částí. Právě neposkytnutí (z nejrůznějších důvodů) těchto údajů danými náboženskými organizacemi vedlo k redukci počtu analyzovaných náboženských organizací.

Z AC mi bylo pouze slovně sděleno, že nemají žádné stálé duchovní zahraničního původu a v Česku mají pouze blíže nespecifikovaný počet misionářů většinou z USA vždy na 3 až 4 roky (Tesárková 2017).

CASD mi poskytlo údaje o zahraničních duchovních až do roku 2005, leč počet českých duchovních znám pouze za rok 2017.

CB mi údaje neposkytla, leč na svých stránkách má veřejně umístěny profily jednotlivých duchovních i s místem působení. Zde jsem byla nucena dle příjmení a jmen odhadovat zemi původu jednotlivých duchovních. Je tedy opět nasnadě, že informace jsou značně nejisté a nespolehlivé a tedy spíše orientační.

CČSH mi po komunikaci s jednotlivými diecézemi poskytla údaje za různá časová období. Diecéze Královéhradecká za roky 2000 až 2017, Brněnská za roky 2013 až 2016, Olomoucká za roky 2012 až 2017 a Pražská za roky 2007 až 2017. Za diecézi Plzeňskou jsem data nedostala, ale dostalo se mi celkového součtu duchovních v CČSH. Data jsou však takové povahy (často odhadováno, nepřesně řečeno, někdy intervalového charakteru a při pokusu odhadnout počty byl zjištěn rozpor různých údajů), že nebylo možno prostorově zanalyzovat tuto církev. Dalším zdrojem dat byl Atlas církevních dějin 1918 -1999 (Boháč 1999)

ČCE eviduje pouze údaje za rok 2017 a zbylá data bylo nutno na webových stránkách zjistit ze stránek jednotlivých sborů. Nicméně i přes tyto obtíže výsledný soubor dat umožňuje analýzu církve od roku 2000 až do roku 2017.

ECM mi slovně poskytlo informaci, že v anglicky mluvícím sboru je jeden rodilý Američan a že začátkem působení církve v Česku zde nějaký čas vypomáhali další Američané.

KS mi podobně jako CASD poskytla údaje od roku 1996 až do roku 2017, avšak počet českých duchovních je mi znám pouze za rok 2017.

NSČU mi poskytla informaci, že poprvé v historii se v jejím středu vyskytl duchovní cizího původu (nespecifikován přesný rok) a taktéž jsem se dozvěděla počet českých duchovních v roce 2017.

Za ŘKC mám data z několika různých zdrojů. Předně to jsou její jednotlivé diecéze a tato data

o národnosti duchovních jsou nejúplnější a nejpodrobnější (dokonce umožňují prostorové znázornění údajů o ŘKC). Z arcidiecéze Pražské mi byla poskytnuta úplná data za léta 1997, 1999, 2002 až 2004 a 2006 až 2017, leč počet českých duchovních je v roce 2017 natolik jiný (vyšší), že jsem nucena domnívat se, že k počtu kněží byla připočtena ještě jiná skupina (jáhní, řádoví kněží či jiné) oproti předchozím letům (v ostatních diecézích jsou početně srovnatelné údaje spíše s tímto jedním vyšším údajem za rok 2017) a tudíž je nutné opatrně porovnávat tento rok s ostatními. Olomoucká arcidiecéze mi poskytla data za roky 1996, 2000, 2005 a 2011

až (1. 10.) 2017. Královéhradecká diecéze poskytla údaje za roky 2000 a 2006 až 2017. Plzeňská diecéze poskytla údaje za nejkratší období a to za roky 2013 až 2017. Brněnská diecéze mi zaslala data za roky 2010 až 2017. Českobudějovická diecéze naproti tomu mi poslala data za nejdelší časové období a to 1993 až 2017. Litoměřická diecéze data poskytla za roky 2008 až (31. 10.) 2017. Ostravsko-Opavská diecéze poskytla údaje za roky 2012 až 2017.

Údaje o počtu duchovních ŘKC za rok 2015 jsem našla v Atlase náboženství Česka (Havlíček

a kol. 2017), dále na Oficiálních stránkách plenárního sněmu katolické církve v ČR (ČBK) jsem našla data ze Sčítání návštěvníků bohoslužeb (SNB) 2004 a 1999, přehledové údaje o jednotlivých diecézích a v neposlední řadě údaje o struktuře obyvatelstva přepočtené na diecéze z výsledků SLDB 2001. Dalším zdrojem dat pak byly hranice diecézí, které mi byly poskytnuty Janem D. Bláhou. Další data jsem našla na stránkách časopisu Teologické texty v článku Religiozita v České republice v církevních statistikách (Brotánková 2004), kde jsem také našla strukturu obyvatelstva podle SLDB 2001, přehled návštěvnosti bohoslužeb 2001 a 1999. Článek Trendy ve statistikách světové katolické církve jsem získala přehledová data o ŘKC celosvětově (Mléčka 2017).

SCEAV mi poskytla pouze informaci, že v současnosti má jediného zaměstnance s dvojím občanstvím (polské a slovenské) a tento jedinec není pastor.

Podklad počtu obyvatel hlásících se k ŘKC jsem získala přepočtením dat ČSÚ (SLDB 2011) na diecéze.

4 Výsledky práce

V této kapitole se zabývám jednotlivými výsledky mapování situace v daných náboženských organizacích ohledně zahraničních duchovních v Česku. Součástí také je charakteristika dané náboženské organizace. Nejprve bych ráda podotkla, že nebylo možné úplně zmapovat celou náboženskou scénu Česka a to z různých důvodů. Nejčastějším důvodem rozhodně je neexistence dat v daných letech či malý počet obyvatel hlásících se k danému náboženskému směru.

Konkrétně pracuji s CČSH, CB, CASD, ECM, ČCE, SCEAV, KS, AC, NSČU a ŘKC. Je třeba brát zřetel na to, že ne vždy mi byla poskytnuta data úplná a stoprocentně spolehlivá a tedy výsledky mohou poněkud zkreslovat skutečnou situaci. To se může obzvláště jasně projevit v náboženských uskupeních, kde příliš mnoho duchovních (českých i zahraničních) nefiguruje. Navzdory tomu tyto výsledky alespoň načrtávají hrubý vzorec situace.

4.1 Apoštolská církev

AC patří mezi evangelikální církve. Z hlediska věrouky a praxe se řadí k tzv. letničnímu hnutí. V rámci celosvětového kontextu je možné zařadit počátky tohoto hnutí do prvních let dvacátého století.

První letniční sbor na našem území vznikl na severní Moravě před rokem 1910. V roce 1910 byl zaregistrován Spolek rozhodných křesťanů. Postupně vznikaly další letniční skupiny i mimo území

Roku 1989 komunistická vláda existenci církve oficiálně povolila. V těchto nových podmínkách zahájila církev oficiální činnost, jejímž výsledkem byl významný nárůst členské základny a intenzivní proces zakládání nových sborů. Dnes se k Apoštolské církvi hlásí téměř 5 000 lidí (SLDB 2011, Apoštolská církev 2018).

Církev nemá žádné stálé zahraniční duchovní, pouze několik misionářů většinou amerického původu, kteří zde zůstávají 3 až 4 roky a poté se vrací do USA. Ostatní duchovní jsou Češi, není mi však znám jejich počet, ovšem z mé vlastní zkušenosti by se dalo odvodit, že ve větších městech bude alespoň vždy jeden duchovní zastoupen.

Právě přítomnost tohoto časově omezeného pobytu mi připadá skutečně zajímavá z několika hledisek. Jednak to, že se dle tohoto jedná o misijní území a jednak to, že není třeba nechávat zde ony zahraniční duchovní natrvalo a jsou posíláni zpět.

4.2 Církev adventistů sedmého dne

CASD vznikla v 60. letech 19. století v Severní Americe. Do začátku 20. století se rozšířila ze Spojených států do zemí všech kontinentů. Největší růst zaznamenala po 2. světové válce. V roce 2015 v CASD působilo téměř 19 000 kazatelů v 237 zemích všech kontinentů (CASD 2018).

Adventisté sedmého dne dle mně dostupných údajů mají již od roku 2005 pouze jednoho duchovního cizího původu a to konkrétně z Ukrajiny. Co se týče stavu českých duchovních, mně je znám pouze stav z roku 2017 a to 77 osob.

CASD se dělí na české a moravskoslezské sdružení. Počet duchovních je v obou téměř totožný.

Není nepravděpodobné, že alespoň v nejbližších letech byl tento stav stejný či alespoň podobný, což by ukazovalo na jistou stálost podílu Čechů a cizinců v duchovenstvu CASD (Tabulka 1).

Tabulka 1: Duchovní CASD podle země původu za dané roky v Česku

	Ukrajina	Česko	celkem
2005	1	X	X
2006	1	X	X
2007	1	X	X
2008	1	X	X
2009	1	X	X
2010	1	X	X
2011	1	X	X
2012	1	X	X
2013	1	X	X
2014	1	X	X
2015	1	X	X
2016	1	X	X
2017	1	77	78

*X je označením pro neznámé hodnoty

Zdroje: Elektronická komunikace s CASD (2018), vlastní zpracování

4.3 Církev bratrská

CB vznikala z několika pramenů. Nejstarším byl pramen zpod Orlických hor, z něhož vznikla Svobodná církev česká. Tady je pramen anglosaské orientace a téměř kalvínské zbožnosti Církve bratrské.

Druhý pramen, který je velice důležitý, je z Ameriky. Boston Mission Board poslal v roce 1872 své pracovníky do Česka. Misionáři začali spoluprací se stávajícími evangelickými církvemi a v roce 1880 založili Svobodnou církev reformovanou.

Roku 1919 se církev reformovaná přejmenovala na Jednotu česko-bratrskou.

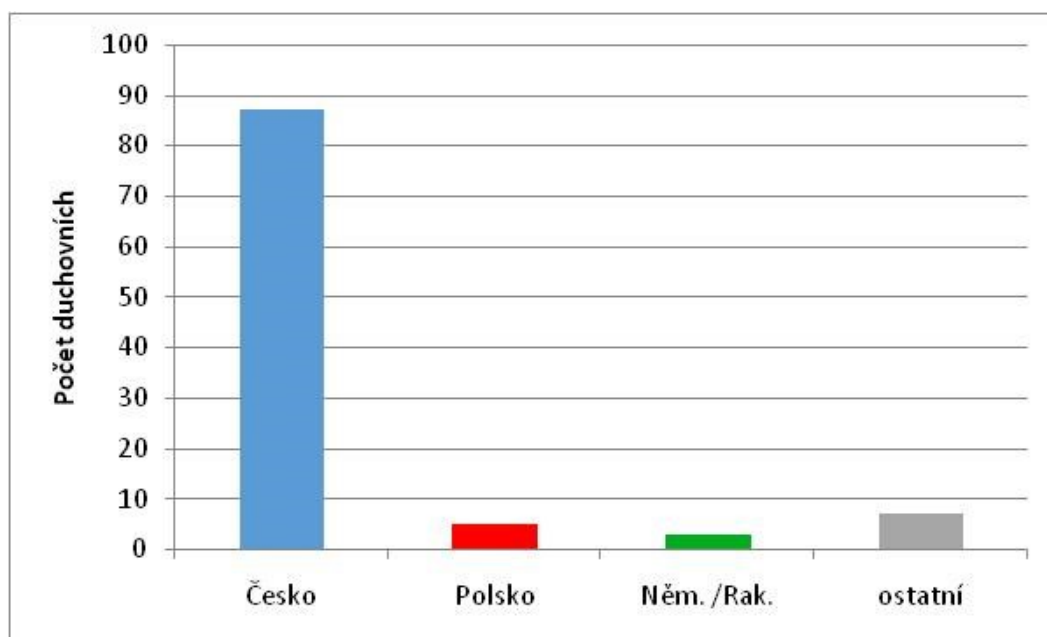
Protože se po vydání nových církevních zákonů v roce 1949 přidávala k Jednotě česko-bratrské další společenství, přijala Jednota česko-bratrská v roce 1967 jméno Církev bratrská.

Církev bratrská má v České republice 76 sborů. Sbory jsou seskupeny do 10 seniorátů. Každý seniorát má svého seniora.

Církvě bratrské roste každoročně počet členů církve. Například dle statistiky jednotlivých sborů za rok 2015 o 136 členů a dosahovala k 1. 1. 2016 celkového počtu 7 483. Celkový počet všech členů a dětí ve všech sborech CB stoupl ke stejnému datu na hodnotu 10 605. V SLDB 2001 se přitom k Církvi bratrské hlásilo 9931 osob (CB Říčany).

Tato církev je pro účel této práce poněkud problematická. Ačkoliv se k ní hlásí nemálo obyvatel, neposkytuje či nevede statistiku o národnosti duchovních. Bylo tedy nutno podle informací zveřejněných na jejich webové stránce odhadnout počty duchovních jednotlivých národností. Údaje jsou poměrně nespolehlivé, neboť odhadování národnosti jsem provedla hlavně na základě jmen a příjmení daných osob, což ani zdaleka nemusí být vždy směrodatné, což platí zvláště u německých či rakouských jmen, kde nejsem schopna jednoznačně určit, o jakou národnost se jedná. Nicméně dle dostupných údajů má CB několik duchovních původem z Polska a dalších zemí (viz *Graf 1* a více viz *Příloha 1*).

Graf 1: Počet duchovních CB podle zemí původu za rok 2017 v Česku

Zdroje: Webová stránka CB (2018), vlastní zpracování

4.4 Církev československá husitská

Vznik nové církve byl vyhlášen roku 1919 v Praze. Roku 1920 získala státní schválení pod názvem Církev československá. Protože charakteristiku - husitská - přijala oficiálně až na počátku 70. let minulého století, budeme užívat v následujícím výkladu její starší název bez přívlastku.

Před koncem první republiky měla Církev československá 260 státem schválených náboženských obcí (farností), které byly sdruženy do čtyř diecézí. Již podle sčítání lidu v roce 1930 se k Československé církvi hlásilo téměř 800 000 věřících.

V důsledku mnichovského diktátu se v roce 1938 ocitlo 31 náboženských obcí mimo území tehdejší republiky a muselo tak ukončit svou činnost.

V době nesvobody za nacistické okupace v koncentračních táborech a věznicích bylo odsouzeno přes 30 duchovních. Na počátku padesátých let církev tvořilo 320 náboženských obcí s téměř 940 000 věřícími.

Koncem čtyřicátých let vstoupily do duchovenské služby Církve československé první ženy - farářky, které od té doby významně přispívají k církevní práci. Podíl žen na duchovenské práci v církvi se v následujících letech stále zvyšoval.

Sněm i v nové státoprávní situaci České republiky po osamostatnění Slovenska velkou většinou potvrdil tradiční název „Církev československá husitská“ (Kaňák 2007).

Obrázek 1: Diecéze CČSH v Česku

Zdroje: Jednotlivé diecéze CČSH a jejich webové stránky, Atlas církevních dějin českých zemí 1948 – 1999 (Boháč, Z. 1999), vlastní zpracování

V dnešní době má církev 300 náboženských obcí v Česku a Slovensku v šesti diecézích (viz *Obrázek 1*) a další jedna je na Slovensku (CČSH 2007). Dle SLDB 2011 se k církvi hlásilo 39 276 obyvatel Česka (Český zápas 2012.).

V této církvi, jak je již řečeno výše, se administrativní celky na úrovni krajů (velmi zhruba) nazývají diecéze (viz *Obrázek 1: Diecéze CČSH v Česku*).

Není však příliš spolehlivé rozřazení a roztrídění duchovních do jednotlivých diecézí a jsou to částečně dohady statistiků a pracovníků daných diecézí a je třeba údaje takto brát. Například diecéze plzeňská musela být dopočítána z dat ostatních diecézí a z celkového stavu, který ale rovněž musel být odhadován z důvodu nesourodých informací od různých diecézí.

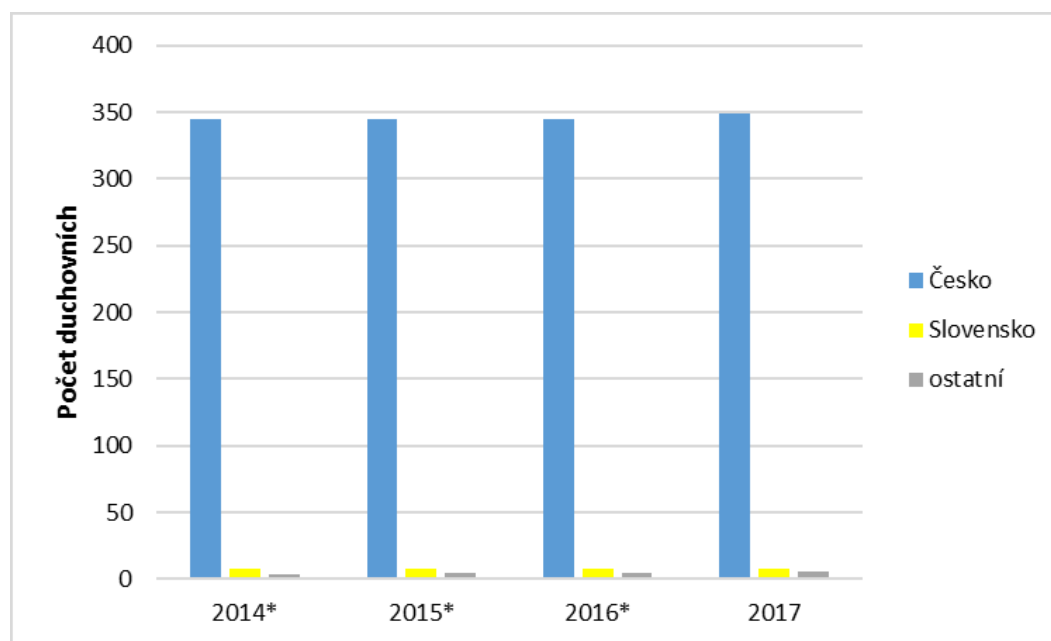
Leč navzdory dopočtům zmíněné Plzeňské diecéze zde budu pracovat pouze s celkovým stavem, jelikož ony dopočty z hlediska rozložení církve a z hlediska velikosti Prahy nedávají smysl (zhruba polovina duchovních by dle dopočtu připadla Plzeňské diecézi). Buď jsou tedy zavádějící získaná data za celou církev, nebo některá data za jednotlivé ostatní diecéze.

Celkové počty duchovních se dle různých zdrojů informací poněkud liší, tedy budu raději uvádět celkový stav a ne stavy jednotlivých diecézí. Podle mě dostupných informací se

v jednotlivých diecézích počet duchovních pohybuje (2016) od 74 v Pražské diecézi až po 14 v diecézi Královéhradecké.

Jediné, co lze o Plzeňské diecézi téměř s jistotou říci, jsou počty zahraničních duchovních. Je zde zřejmě několik duchovních ze Slovenska (zde jsou dopočty poněkud skokové a tedy pravděpodobně zcela neodpovídají realitě), jeden z Makedonie, Itálie a od roku 2017 i jeden z Polska a Rumunska.

Graf 2: Duchovní CČSH podle zemí původu za dané roky v Česku

*+ - 5 duchovních (Česko) a počet Slováků je odhadnut danými diecézemi

Zdroje: Diecéze CČSH a jejich webové stránky (2018), vlastní zpracování

Téměř v každé diecézi se vyskytuje alespoň nějaký slovenský duchovní. Dále v diecézi Olomoucké působí jeden Řek. V diecézi Pražské je národnostní skladba poněkud různorodější. Kromě několika Slováků zde působí po jednom duchovním z Keni, Itálie a Ruska.

Celkově je tedy zase vidět větší různost ohledně národnosti v Pražské diecézi a taktéž zde největší počet duchovních celkově (nepočítám-li zjevně nesprávné údaje dopočtené za Plzeňskou diecézi).

Církev je velmi zajímavá z toho hlediska, že je to uskupení vzniklé (v názvu) jako československé

a tedy tolik nepřekvapí, že naprosto jednoznačně převažují (nakolik se o převaze dá hovořit v takto malém počtu zahraničních duchovních) duchovní slovenské národnosti (viz *Graf 2*). Tito duchovní provázejí církev již dlouho, ovšem kněží jiné národnosti (nepočítaje v to národnost českou) se v církvi vyskytují pouze v posledních letech a vyloženě po jednotlivcích (doslova). Zdá se tedy, že až v posledních letech se církev buďto otvírá dalším národnostem nebo o ni stoupá zájem z hlediska zahraničních duchovních.

Další zajímavou informací je, že naprosto jasně převažují duchovní české národnosti a jejich počet (nakolik je přesný) je poměrně stabilní. Co se rozmístění týče, poměrně dobře těch několik zahraničních duchovních kopíruje imigraci obecně, kdy nejvíce imigrantů působí

v pražské a poté vícero jedinců v brněnské diecézi. V průběhu let se toto uspořádání nijak výrazně neměnilo a to minimálně od roku 2000.

4.5 Českobratrská církev evangelická

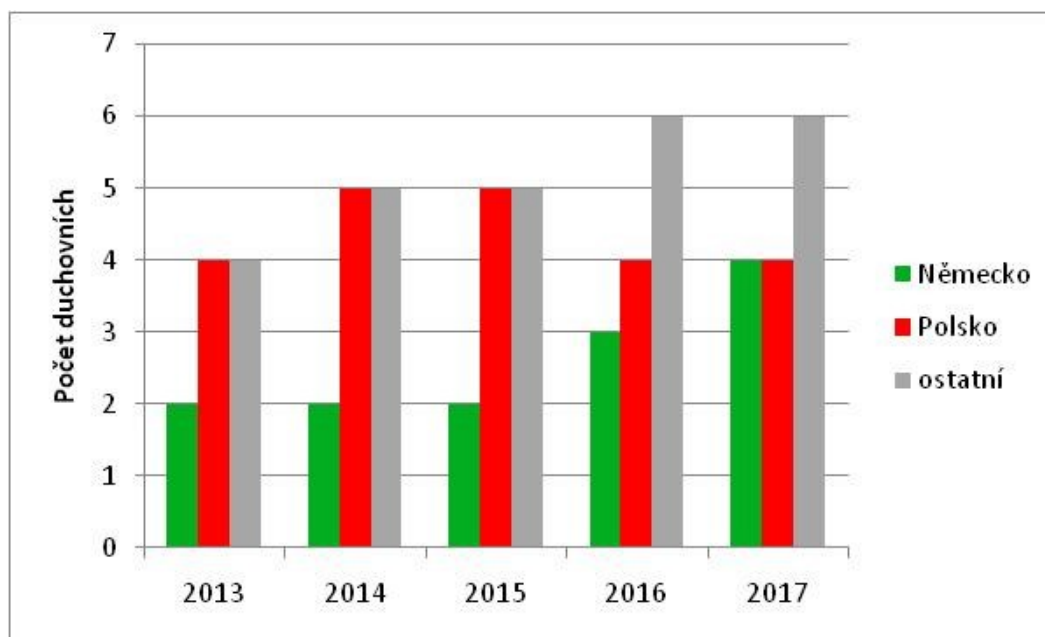
ČCE vznikla v roce 1918 spojením Evangelické církve augsburského vyznání a Evangelické církve helvétského vyznání. V prvních letech se k protestantismu přihlásilo 78 000 obyvatel. Až do roku 1861, kdy byl vydán Protestantický patent, museli však evangelici dodržovat přísné restrikce.

Českobratrská církev evangelická je dnes druhou největší církví v České republice, nejpočetnější protestantskou církví. Za základ víry a života považuje Bibli. Navazuje na tradici české reformace, husitské hnutí i Jednotu bratrskou.

Nejvyšším správním orgánem je šestičlenná synodní rada složená z duchovních i laiků. Nejvyšším shromážděním je synod, který zasedá jednou ročně. K farářské službě pověřuje církev muže i ženy.

K 31. 12. 2015 měla Českobratrská církev evangelická 75 318 členů, 254 farních sborů ve 14 seniorátech a 207 kazatelů z toho 160 mužů a 47 žen (Českobratrská církev evangelická). Dle SLDB 2011 (ČSÚ 2014) se k církvi hlásilo 51 858 obyvatel.

Církev má data členění podle seniorátů a podle národnosti od roku 2000 až do roku 2017. Od roku 2000 téměř souvisle stoupá počet zahraničních duchovních a to jak absolutně tak relativně. Tedy, i když stoupá rovněž celkový počet duchovních, počet těch zahraničních podílově narůstá více. Pokud lze při 14 zahraničních duchovních mluvit o nějaké převaze určité národnosti, tak převládají Němci a Poláci (viz *Graf 3*), ovšem spíše kolem roku 2017. Je možné, že je to tím, že jsou to země sousedící s Českem a tudíž je pro duchovní jednodušší sem přijít a dále tím, že Německo je tradičně evangelická země. Tuto mou domněnku podporuje fakt, že v ČCE duchovní neevropského původu nejsou kromě jednoho z Keni (viz *Příloha 2*). Čechů v čase ubývá (2013 to bylo 249 a 2017 již jen 215, více v *Příloze 2*).

Graf 3: Počet zahraničních duchovních ČCE podle země původu za dané roky v Česku

Zdroje: Jednotlivé senioráty ČCE a jejich webové stránky, vlastní zpracování

4.6 Evangelická církev metodistická

Metodismus začal jako obrodné hnutí uvnitř Anglikánské církve, jehož ústřední postavou byl anglikánský duchovní John Wesley (1703-1791). Vznik metodismu se datuje rokem 1739.

Metodistické hnutí se šířilo nejprve v průmyslových oblastech, odtud do celé Anglie a pak i Skotska. Ke konci 18. století mělo hnutí více než 80 000 stoupenců a 300 kazatelů.

Ke vzniku samostatné církve došlo nejprve v Americe roku 1784.

Evangelická církev metodistická v České republice vznikla z misijní práce Metodistické episkopální církve již po první světové válce. První metodistický sbor byl založen roku 1920 (Evangelická církev metodistická).

Světová metodistická rada dnes sdružuje přes 90 samostatných církví v 63 zemích světa s celkovým počtem asi 50 miliónů členů. V ČR a SR asi 3000, z toho asi 2000 aktivních (Český rozhlas).

Tato církev bohužel poskytla pouze informaci, že do velké hospodářské krize v roce 1933 zde působilo blíže nespecifikované množství Američanů a to, že v současnosti (od roku 2011) v církvi vždy jeden Američan rovněž působí v anglicky mluvícím sboru ECM. Dle Nešpora a Vojtíška (2015) celkově duchovních bylo v roce 2011 30, tedy by se dalo odhadnout, že v roce 2017 toto číslo bylo alespoň podobné.

Lze se domnívat, že v začátcích české ECM zde působili američtí duchovní z důvodu výpomoci se začátkem, a když již nebyli třeba, zase odešli či např. po jejich odchodu z duchovní služby už zkrátka nikdo další z řad Američanů nenastoupil.

4.7 Křesťanská společenství

KS oficiálně vznikla v roce 1990 zaregistrováním se jako občanské sdružení „Křesťanská společnost Maniny“. Pražský sbor KS po revoluci rychle rostl a dnes má kolem tisíce členů. Také v mnohých městech republiky začaly vznikat sbory (Almanach KS).

KS patří k mnoha denominacím tzv. charismatického hnutí, dávajícího důraz na dary Ducha Svatého, jako např. mluvení v jazycích, prorocký dar aj. Za jedinou autoritu považují příznivci tohoto hnutí pouze Bibli (Getsemany březen 2000).

Církev Křesťanská společenství zaznamenala relativní růst v období 1990 až 2011, kde se počet osob hlásících se k této církvi více než zdvojnásobil na téměř 9,4 tisíc v roce 2011 (ČSÚ 2014).

Toto náboženské uskupení má velmi jednoduchou strukturu, co se týče národnosti jeho duchovních. V anglicky mluvícím sboru jsou dva Američané od roku 1996. Ostatní duchovní jsou Češi a v roce 2017 jich bylo 57, přičemž v okolních letech nejspíše bude toto číslo podobné či dokonce stejné.

V případě KS se lze snadno domýšlet, že duchovní z USA zde jsou právě kvůli anglicky mluvícímu sboru a je možné, že v Česku působí na žádost české části KS.

4.8 Náboženská společnost českých unitářů (NSČU)

Unitářství má kořeny už v 16. století, kdy se formovalo jako jeden z reformačních proudů. Odmítali zejména tradičně přijímanou teorii o Bohu ve třech osobách. Od tohoto postoje je také odvozen termín unitářství. Za své radikální názory byli tehdy pronásledováni, ale přesto v různých evropských zemích centra tohoto duchovního hnutí společnost zůstala. Kontinuálně se vyvíjela zejména v Sedmihradsku a na Britských ostrovech (V Británii roku 1774, v Sedmihradsku mnohem dříve, již 1568, ovšem zde byla tato církev později mnohokrát pronásledována a zakazována). Základy existovaly také v Polsku a českých zemích (Obec širšího společenství českých unitářů).

Roku 1922 pak oficiálně vznikla Pražská obec svobodného bratrství; prozatímní předchůdce NSČÚ (NSČÚ 2016).

Unitáři jsou skutečně velmi malou náboženskou organizací a mají celkem pouze 8 sborů. Mají zřejmě od roku 2017 poprvé v historii NSČU duchovního zahraničního původu a to konkrétně Brita.

4.9 Římskokatolická církev

Křesťané západního obřadu, uznávají papeže za Kristova zástupce a viditelnou hlavu Církve. Katolická církev věří, že její Zakladatel Ježíš Kristus předal pravomoci apoštolům. Později, podle politické situace v Římské říši, byli křesťané pro toto šíření nového náboženství střídavě pronásledováni, mučeni a popravováni.

Název Římskokatolická církev byl přijat na Tridentském koncilu v roce 1546 (Církevní historie 2018). Roku 863 přinesli Cyril (Konstantin) a Metoděj na Velkou Moravu křesťanství

na žádost knížete Rostislava. V té době velmi unikátní schválení bohoslužeb ve slovanštině proběhlo roku 869, ovšem to bylo opět zrušeno 872.

Ve středověku se od církve oddělilo značné množství církví (protestantské církve atd.), společností a směrů a tento trend pokračoval i nadále.

Dnes je církev rozšířena celosvětově a je jednou z nejvíce zastoupených náboženských organizací vůbec. V Česku je naprosto jasně nejvíce zastoupenou církví vůbec (Církevní historie 2018).

Co se počtu týče, v Česku se v době SLDB 2011 přihlásilo k tomuto vyznání celkem 1 082 463, což je cca 10,4 % obyvatelstva (ČSÚ 2014).

Situace na různých kontinentech je velmi odlišná. Evropa, v níž demografická situace spíše stagnuje, zaznamenala ve zmíněném období nárůst pokřtěných katolíků o 6,5 milionů.

Nejdynamičtější je situace v Africe, kde počet katolíků stoupl o 34 % na 206 milionů v roce 2013. Tato změna je částečně vysvětlitelná demografickým růstem. V Americe a Asii počet pokřtěných také vzrostl (o 10,5 % v Americe a 17,4 % v Asii), avšak tento vývoj plně sleduje demografický nárůst (Mléčka 2015).

ŘKC je v Česku zastoupena nejvíce ať už z hlediska počtu duchovních nebo z hlediska počtu obyvatel k ní se hlásících v SLDB (SLDB 2011). Postupem času její vliv poněkud slábne, avšak stále se k ní hlásí přes 10 % obyvatelstva Česka (SLDB 2011). Je to dáno hodně tím, že zde církev má opravdu dlouhou tradici jako jedna z mála, což lze vidět například při pohledu na stáří různých církevních památek ŘKC v Česku.

Velmi zajímavý je vhled do počtu obyvatel hlásících se k církvi v jednotlivých diecézích v průběhu let a toto porovnání poměrně hezky ilustruje výše napsanou informaci, že v Česku má církev tradici. Také ukazuje pokles vlivu ŘKC v Česku a jednotlivých diecézích.

Další charakteristiky zjištěné při příležitosti sčítání návštěvnosti bohoslužeb (viz *příloha 3*), které jsou poměrně zajímavé, jsou například zastoupení pohlaví v počtu obyvatel hlásících se k ŘKC v dané diecézi, věk účastníků bohoslužeb či podíl výdělečně činných mezi nimi. Umožní to širší zorné pole při pohledu na ŘKC, pokud je snaha vysledovat nějaké charakteristiky, může to ukázat nějaké bílé místo z hlediska studia duchovních ŘKC. Například by mohl mít souvislost podíl výdělečně činných s národností duchovního. Nebo je možné, že duchovní jedné národnosti podněcují k návštěvě bohoslužby spíše ženy a duchovní jiné národnosti zase muži.

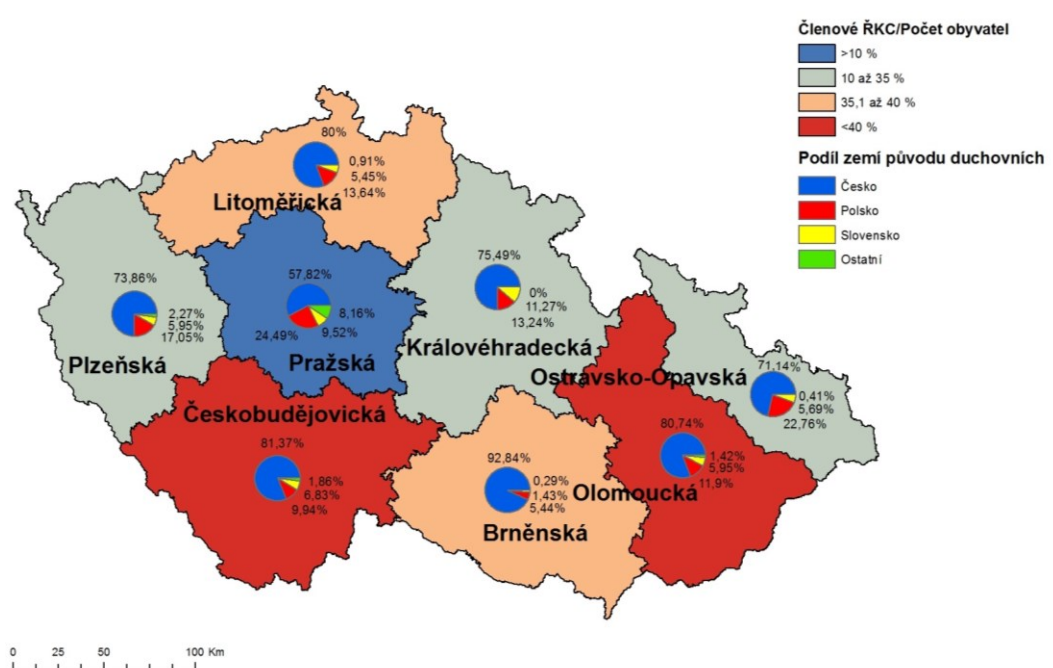
Jako jediná mnou analyzovaná náboženská organizace má ŘKC taková data (a zároveň mi je poskytla), která mi umožňují je zanalyzovat na úrovni diecézí a tedy prostorově diferencovat území Česka. Diecézí je celkem 8 (viz *Obrázek 2*) a za každou mi byla poskytnuta data za jiné časové údobí, takže nakonec je možné všechny diecéze porovnávat v letech 2013 až 2017.

Obrázek 2: Diecéze ŘKC v Česku

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, Bláha, J., vlastní zpracování

Nejprve je třeba říci, že data se týkají duchovních působících v jednotlivých diecézích nejen v duchovní správě a to jak řeholních, tak diecézních duchovních a dále to, že je třeba vzít v úvahu různé zdroje oněch údajů. Většina pochází od samotných diecézí, ale některé údaje je možno najít na různých místech. Za rok 2016 v Atlase náboženství Česka (Havlíček a kol. 2017) je uváděno 1808 duchovních, naproti tomu v údajích poskytnutých diecézemi a sečtených se vyskytuje počet 1821. Z dat Plenárního sněmu ČBK (2003) jsem získala za rok 2002 celkový počet duchovních, který dosáhl 1793 jedinců.

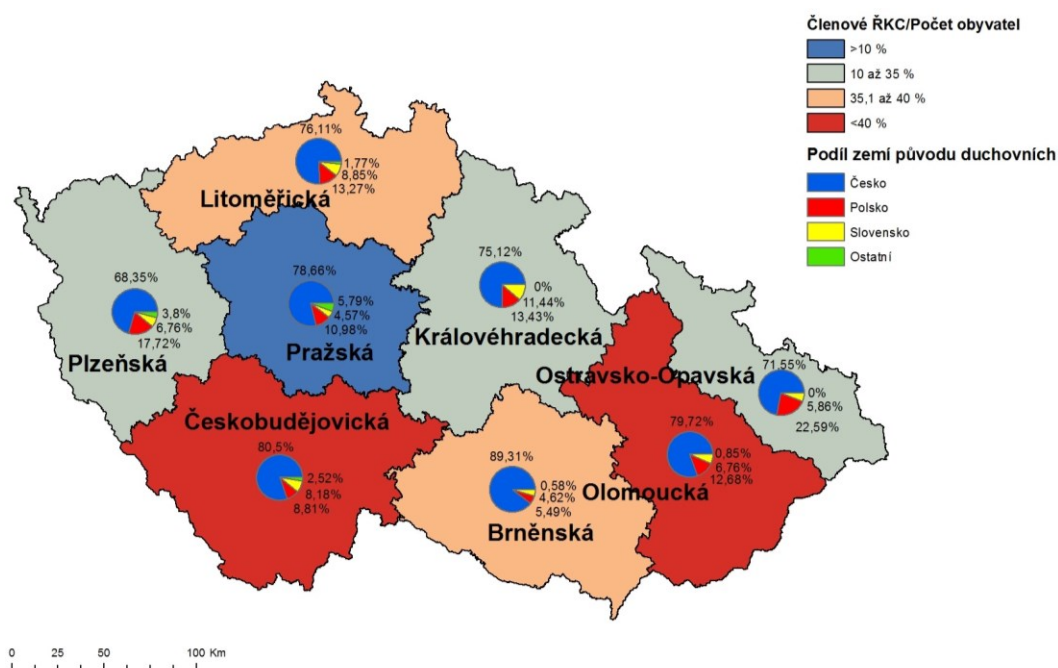
Obrázek 3: Podíl zemí původu duchovních a podíl členů ŘKC na obyvatelstvu (stav 2011) jednotlivých diecézí ŘKC roku 2013 v Česku

Zdroje: SLDB 2011, jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, Bláha, J., vlastní zpravování

Konkrétněji o národnosti duchovních ŘKC hovoří kartogramy a kartodiagramy (Obrázky 3 a 4), na nichž je jasně vidět, že českých duchovních je naprostá většina.

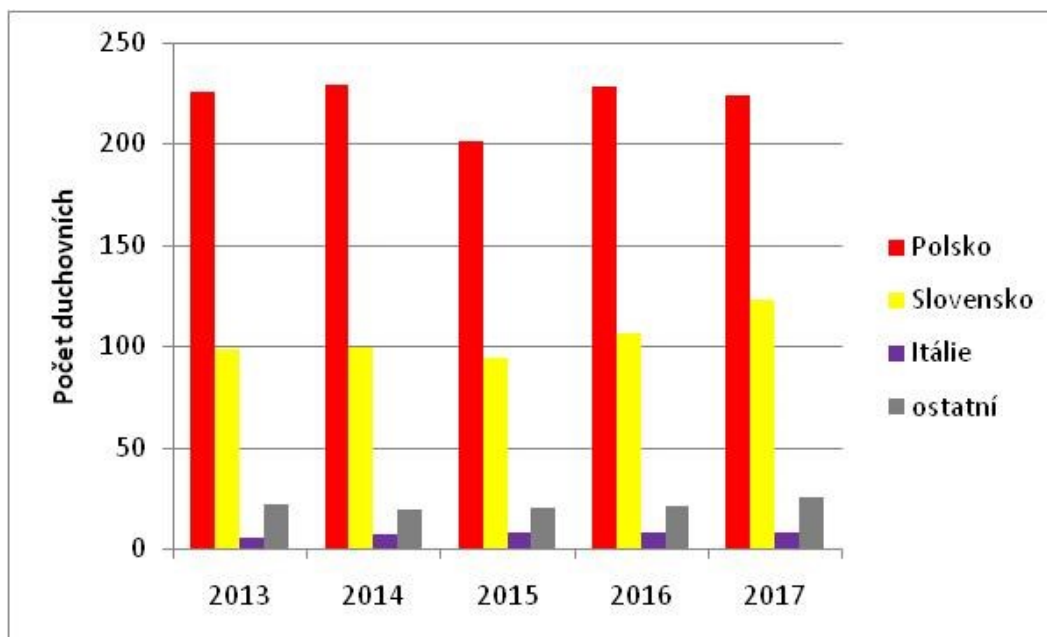
Obrázek 4: Podíl zemí původu duchovních a podíl členů ŘKC na obyvatelstvu (stav 2011) jednotlivých diecézí ŘKC roku 2017 v Česku

Zdroje: SLDB 2011, jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, Bláha, J., vlastní zpravování

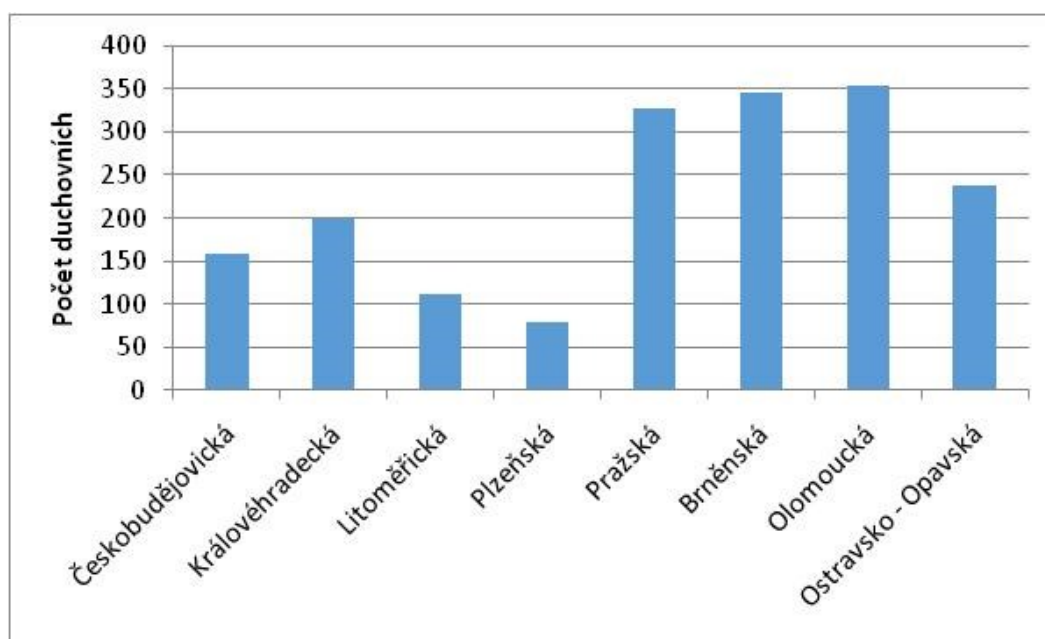
Mezi zahraničními duchovními je většina Poláků a dále hodně Slováků. Další národnosti nejsou tolik zastoupeny, ale přesto jsou výraznější Italové. Mou domněnkou je, že je to tak, že čím dále od Česka zdrojové země leží, tím méně zástupců v duchovenstvu zde mají. V *Grafu 4* jsem provedla rozdělení zahraničních duchovních do skupin národností, čímž se ukázala zřejmá převaha duchovních ze zemí sousedních vzhledem k Česku.

Graf 4: Počet zahraničních duchovních ŘKC podle zemí původu v Česku (2013-2017)

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC, jejich webové stránky, vlastní zpracování

Výrazným znakem je většinový podíl českých duchovních. Je to nejspíše způsobeno zakotveností ŘKC v Česku, kde jsou například vzdělávací instituce pro tyto duchovní.

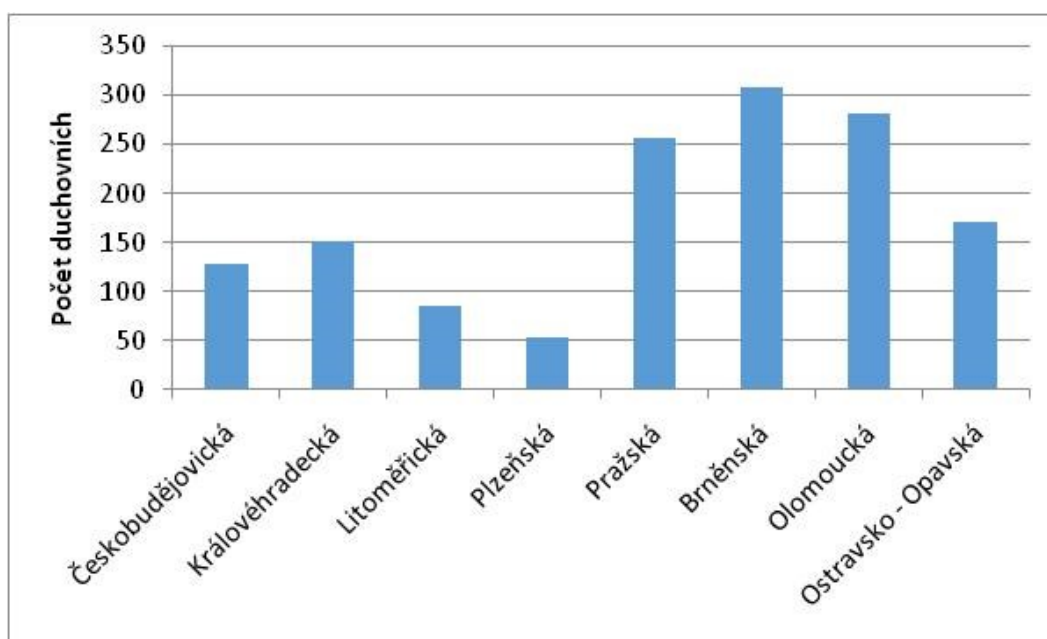
Graf 5: Počet duchovních ŘKC v jednotlivých diecézích v Česku v roce 2017

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR, vlastní zpracování

Graf 5 ukazuje, že v roce 2017 bylo nejvíce duchovních spíše v diecézích na území Moravy a dále v Pražské arcidiecézi (více viz *Příloha 4*).

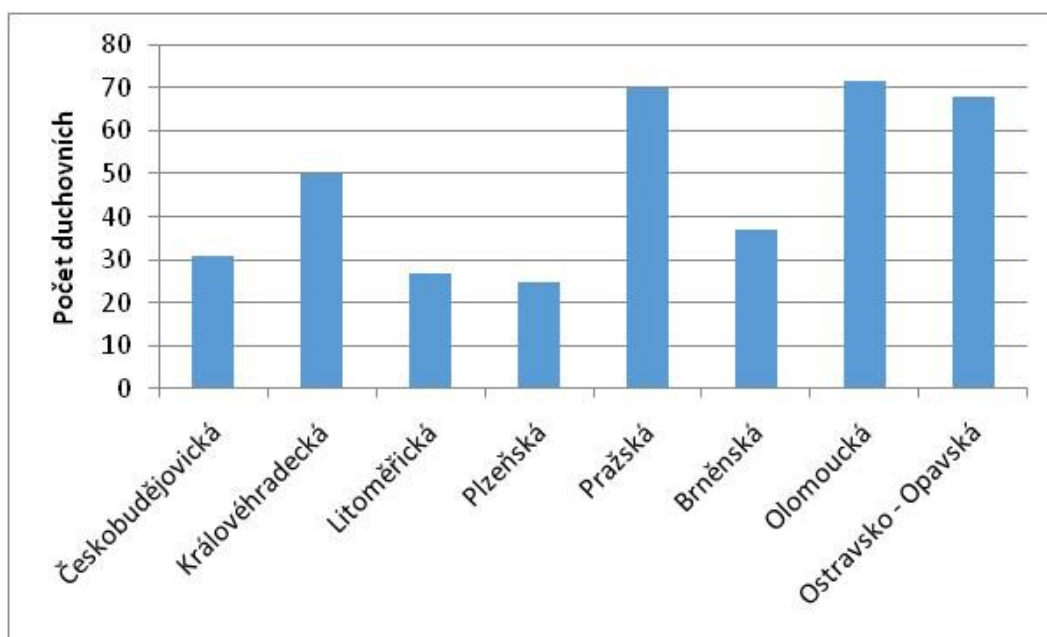
Dále je zajímavé se podívat na situaci u českých duchovních, kde je ale situace poněkud komplikovaná různorodostí dat. Zatímco za některé diecéze mám k dispozici údaje za veškeré duchovní v diecézi, jiné diecéze mi zase poskytly zřejmě pouze počet duchovních ve službě a to ještě bez řeholních kněží. Jisté je to pouze z diecéze Pražské, kde za rok 2017 mám k dispozici i číslo 258, které představuje právě celkový počet duchovních v diecézi. Leč za další roky toto číslo nemám a tudíž jsem nucena pracovat pouze s duchovními ve službě, jelikož to jsou data, která k dispozici mám a to po celé sledované období. V důsledku toho ale není možné tak úplně srovnávat údaje o celkovém počtu duchovních a údaje o českých duchovních, jen velmi opatrně.

I pokud však vezmu v úvahu ono vyšší číslo za Pražskou diecézi, stále v diecézi Brněnské a arcidiecézi Olomoucké je vyšší počet českých duchovních (*Graf 6 a Příloha 5*) a to poměrně o hodně. Zdá se tedy, že tyto údaje potvrzují nepřímo výsledky SLDB 2011, kde je stále patrný vyšší podíl věřícího obyvatelstva v oblasti Moravy.

Graf 6: Počet českých duchovních ŘKC v jednotlivých diecézích v Česku v roce 2017

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR, vlastní zpracování

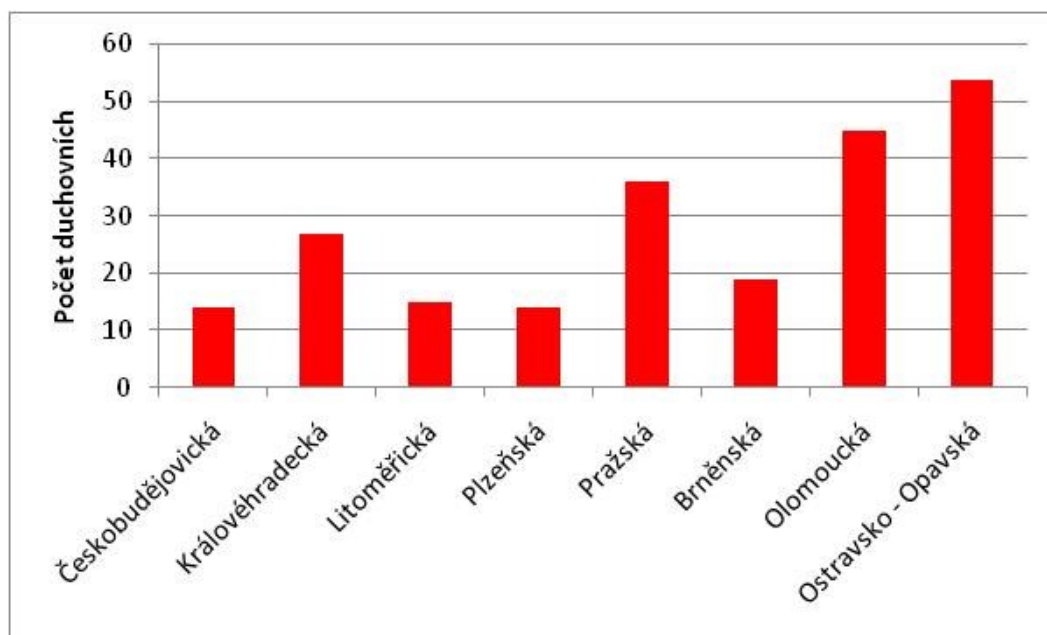
Pražská diecéze se z hlediska počtu zahraničních duchovních zařazuje až na druhé místo z hlediska počtu zahraničních duchovních za Olomouckou arcidiecézi a na třetím místě hned v závěsu je diecéze Ostravsko-Opavská (Graf 7, konkrétněji Příloha 6). Zřejmě to je způsobeno větší koncentrací věřících na Moravě. Je samozřejmě možné, že tato domněnka je zcela mylná a bylo by zajímavé zaměřit se v případné další práci na důvody imigrace duchovních do Česka a zvláště na důvody migrace do určitých oblastí Česka.

Graf 7: Počet zahraničních duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku v roce 2017

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR, vlastní zpracování

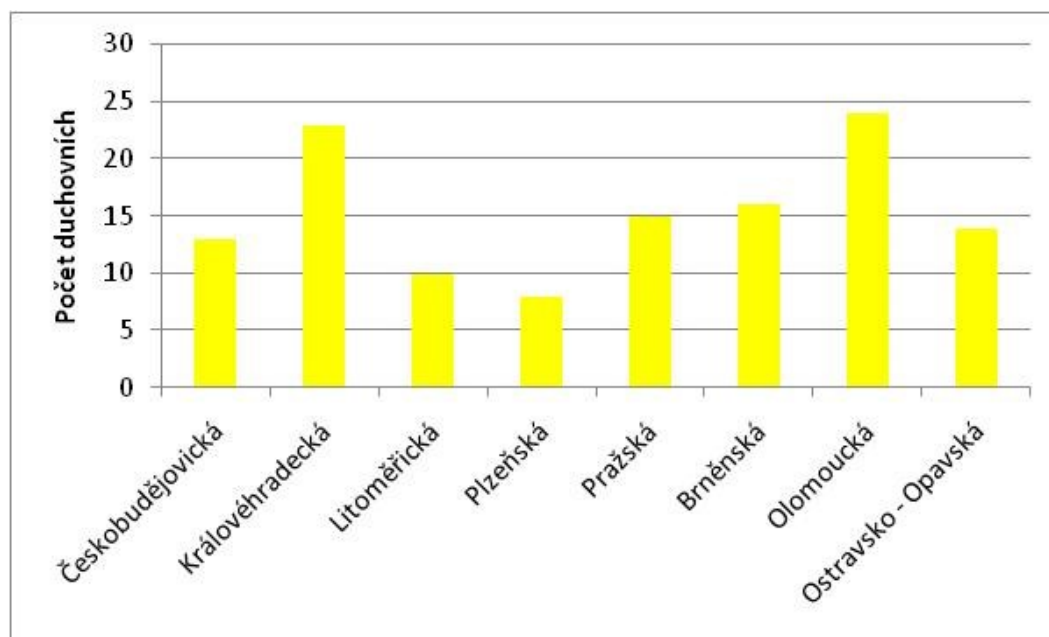
Konkrétněji se na polské duchovní dívá *Graf 8*, který ukazuje, že Poláci jsou umístěni v rámci ŘKC v Česku opravdu spíše v diecézích moravské provincie ŘKC a dále pak v Pražské arcidiecézi (přesněji v *Příloze 7*). Částečně je možné, že do moravské provincie to zkrátka mají Poláci blíže a tedy zde zůstávají. Nebo je možné, že je zde akutnější nedostatek duchovních a jsou sem posíláni.

Graf 8: Počet polských duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku v roce 2017

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR, vlastní zpracování

Slovenských duchovních je méně než těch polských a jsou rozprostřeni rovnoměrněji (*Graf 9*, přesnější údaje v *Příloze 8*). Nejvíce se jich pohybuje překvapivě v diecézích Královéhradecké a Olomoucké a bylo by zajímavé zjistit, zda je tato převaha náhodná či má nějaký skrytý důvod.

Graf 9: Počet slovenských duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku v roce 2017

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR, vlastní zpracování

4.10 Slezská církev evangelická augsburského vyznání

Evangelická církev na Těšínsku existuje v různých organizačních formách soustavně od první poloviny 16. století až dodnes. Ačkoli v době české reformace bylo Těšínsko již součástí českého státu, husitské myšlenky se zde uplatnily jen v omezené míře. Oproti tomu vůči reformaci Lutherově o sto let později se obyvatelé těšínského knížectví postavili kladně.

Slezská církev evangelická a. v. využila po roce 1989 nových možností a rozvinula svou činnost, kdy byla rozdělena do pěti seniorátů (Spratek 2013).

Podle SCEAV (2013) měla církev v roce 2007 21 sborů (dále pak kazatelské a misijní stanice) s 15 357 členy. Jedná se o největší luterskou církev ČR.

Data týkající se této církve jsou poměrně skromná, jelikož mi bylo sděleno pouze to, že se v církvi vyskytuje (2017) jeden nemocniční kaplan, který má zároveň polské i slovenské občanství. Je poměrně velká škoda, že není znám počet českých duchovních, ale i to má jistou výpovědní hodnotu, poněvadž je vidět, že do této církve nepřichází duchovní zdaleka a navíc opravdu pouze jeden a to ze sousední země.

4.11 Shrnutí

Celkově lze říci, že nejvíce zahraničních duchovních působí v Pražské arcidiecézi, dále v diecézi Brněnské či Olomoucké arcidiecézi (ŘKC). V Pražské arcidiecézi ŘKC je obecně více duchovních a z hlediska zemí původu zde panuje naprosto suverénně největší pestrost.

Dále je velmi charakteristické, že ve všech sledovaných náboženských organizacích naprosto převažuje početně české duchovenstvo. Zdá se, že (v případě většího počtu obyvatel

hlásících se k jednotlivým náboženským organizacím) ze zahraničních duchovních mají převahu hlavně duchovní ze zemí bližších k Česku (hlavně země sousední) v rámci Evropy. Nejčastěji jsou to Slováci či Poláci. Jinak je tomu u menších náboženských organizací, které jsou početněji zastoupeny v USA. Odtud sem přichází několik málo Američanů, ať už na určitou krátkou dobu či natrvalo a usazují se většinou ve sborech mluvících anglicky.

Dále je velmi zajímavý pohled na souvislost charakteristik daných náboženských organizací a výsledků této práce.

1. Z hlediska místa původu organizace se dělí na náboženské organizace, na ty, jejichž inspirace pochází z Ameriky (AC, CASD, částečně CB a samostatná církev u ECM), Velká Británie (částečně CB, ECM, částečně NSČU), německé (ČCE a SCEAV), české či československé (KS a CČSH) a poněkud spornou ŘKC, která myšlenkově sice vznikala v Palestině, leč vyloženě ustanovena zřejmě byla spíše v Římě (Itálie).

Náboženské organizace s inspirací pocházející z Ameriky CASD mají i duchovní pocházející z USA, ale ne tolik, aby nějaký vztah mohl být průkazný. Ze skupiny náboženských organizací s inspirací pocházející z Velké Británie (VB) má z VB jednoho duchovního pouze NSČU, tedy v tomto případě nelze nic vyvozovat. Skupina náboženských organizací s inspirací v Německu má z Německa duchovní jen ČCE. ŘKC má duchovní původem z Itálie, ale z Palestiny ani jednoho.

2. Další charakteristikou pak je doba uznání (státem) náboženské organizace na území Česka. Zdaleka nejdéle z tohoto hlediska je v Česku uznána ŘKC (roku 863 Cyril a Metoděj přinesli křesťanskou víru na Velkou Moravu např. podle Křesťanské ortodoxie). Poté následovala předchůdkyně CB Jednota bratrská (1457). Dále následuje skupina kolem roku 1920 (nejdéle je zde ČCE: 1918, CASD: 1919, ECM a CČSH: 1920, NSČU: 1922 a SCEAV: 1923). V roce 1967 pak byla uznána CB. Poslední a nejmladší skupinou z hlediska doby uznání státem je potom dvojice AC (1989) a KS (1990).

Zdá se, že doba uznání jednotlivých náboženských organizací má vliv hlavně na počet obyvatel hlásících se k dané organizaci a analogicky na celkový počet duchovních, ale také to neplatí pro veškeré analyzované náboženské organizace.

3. Další pro tuto práci zajímavou charakteristikou je pak počet obyvatel hlásících se k dané náboženské organizaci za nejnovější známé období, což je v tomto případě březen 2011. Suverénně nejvíce obyvatel se hlásilo k ŘKC (1 082 463). Na pomyslném druhém místě, ale velmi početně vzdálená od ŘKC, ve mnou analyzovaných náboženských organizacích se umístila ČCE s 51 858 obyvateli. Podobně jako ČCE se objevila CČSH s 39 229 obyvateli a bylo by tedy v zásadě možno je umístit do stejné skupiny podle této charakteristiky. Další skupinou jsou pak náboženské organizace, ke kterým se přihlásilo kolem 10 000 obyvatel Česka. Patří sem CB (10 865), KS (9 377), SCEAV (8 158) a CASD (7 391). Dále analyzuji náboženské organizace, ke kterým se přihlásilo kolem 5 000 obyvatel. Patří sem AC (4 930). Poslední skupinou jsou pak náboženské organizace, k nimž se přihlásilo méně než 2 000 a sem z mnou analyzovaných náboženských organizací patří ECM (1 949) a NSČU (155) jak lze zjistit ze statistik Českého statistického úřadu (ČSÚ, SLDB 2011).

Počet obyvatel hlásících se v SLDB 2011 k dané náboženské organizaci, by dle výsledků mohl částečně ovlivňovat přímou úměrou počet zahraničních duchovních obecně (výrazněji jen u ŘKC) a dále pestrost složení zemí původu těchto duchovních.

4. Rovněž stojí za zmínku rozčlenění analyzovaných náboženských organizací podle toho, zda počet obyvatel hlásících se k nim klesal či stoupal v posledních dvou SLDB. Podle Demografické příručky 2012 (ČSÚ 2013) většina náboženských organizací v tomto ohledu má sestupnou tendenci. Jmenovitě to jsou: CASD (o 24 %), CČSH (o 60 %), ŘKC (o 61 %), ČCE (o 56 %), ECM (o 28 %) a NSČU (o 49 %). Naopak vzestupnou tendenci v tomto ohledu mají: SCEAV (o 42 %), AC (o 8 %), CB (o 9 %) a KS (o 134 %).

Charakteristika klesání či stoupání počtu obyvatel hlásících se k dané náboženské organizaci (mezi SLDB 2001 a 2011) zřejmě nemá žádný vliv na počet duchovních. Jen u ŘKC se zdá, že přímou úměrou klesá celkový počet duchovních a stoupá počet zahraničních duchovních. U ČCE se k charakteristice klesání či stoupání počtu obyvatel hlásících se k dané náboženské organizaci nepřímou vztahují počty jak duchovních celkově tak i zahraničních duchovních.

5. V neposlední řadě je také velmi zajímavé hledisko počtu náboženských obcí a případného dalšího členění náboženských organizací zde analyzovaných. Nejvíce náboženskými obcemi disponuje ŘKC (769), která diecéze spojuje dohromady do 110 vikariátů či děkanátů a ty posléze do 8 diecézí a arcidiecézí. Dále následuje CČSH s 297 náboženskými obcemi, které se sdružují do 22 vikariátů a ty do 5 diecézí. Velmi podobně je na tom ČCE (254 náboženských obcí), která náboženské obce sdružuje do 14 seniorátů. CASD má 170 náboženských obcí a člení je na 2 sdružení. AC poté má v součtu 105 sborů a stanic. CB má celkem 76 náboženských obcí ve 12 seniorátech. Velmi podobný počet náboženských obcí má KS (49). SCEAV disponuje 21 náboženskými obcemi, které dělí do 5 seniorátů. Posledními dvěma početně srovnatelnými náboženskými organizacemi jsou ECM (13) a NSČU (9).

Počet náboženských obcí evidentně souvisí s počtem duchovních i s počtem obyvatel hlásících se k dané náboženské organizaci. Rovněž většinou souvisí také s počtem zahraničních duchovních, ale již ne tolik výrazně.

5 Závěr

Cílem práce bylo zjistit, zda do Česka imigrují zahraniční duchovní a pokud ano, jakou má tato migrace strukturu. Stanovila jsem si také výzkumné otázky. První otázkou je, zda duchovní do Česka ze zahraničí vůbec odcházejí. Druhou otázkou pak je (jestli do Česka odcházejí) jaká je jejich země původu. Poslední otázkou, kterou bych ráda touto prací zodpověděla, je, do kterých náboženských organizací tito případní zahraniční duchovní přicházejí.

Podle výsledků této práce taková migrace existuje a někteří duchovní ze zahraničí skutečně odcházejí do Česka a v analyzovaných náboženských organizacích jich je celkem (cca) 430. V roce 2017 byla nejčastější zemí původu těchto duchovních Polsko (celkem 235) a Slovensko (135). Početně významnější jsou ještě Německo, Rakousko, Itálie a USA, ale zde se počty pohybují kolem 10. Naprostá většina zahraničních duchovních v Česku pochází z evropských zemí (411), z čehož je majorita ze zemí sousedících s Českem (385), a z Asie 10.

V roce 2013 byl tento podíl prakticky stejný. Odlišný byl spíše absolutní počet duchovních v daných skupinách. Rovněž je nutno brát absolutní čísla za tento rok spíše orientačně, neboť některé náboženské organizace za toto období neuvádějí všechna nebo i vůbec žádná data.

Duchovní nejčastěji směřují do ŘKC (380 roku 2017) a v rámci ŘKC pak do arcidiecéze Olomoucké (72) a Pražské (70). Naopak nejméně zahraničních duchovních je v diecézi Plzeňské (25) a Litoměřické (27). V rozmezí 10 a 20 zahraničních duchovních se pak pohybují v roce 2017 ČCE (14), CB (15) a CČSH (15).

Vztah výsledků a dělicích charakteristik analyzovaných náboženských organizací je lehce patrný u některých skupin (částečně) náboženských organizací nastavených podle místa původu inspirace ke vzniku dané organizace, doby uznání státem dané náboženské organizace (jen u některých náboženských organizací), počtu obyvatel hlásících se v SLDB 2011 k dané náboženské organizaci a počtu náboženských obcí daných náboženských organizací. U charakteristiky klesání či stoupání počtu obyvatel hlásících se k dané náboženské organizaci (mezi SLDB 2001 a 2011) jsem nenalezla vůbec žádnou souvislost s počtem či strukturou zemí původu duchovních.

Co se rozmístění zahraničních duchovních týče, nejvíce jich působí v arcidiecézi Pražské (ŘKC) a zde je také zastoupeno nejvíce různých zemí původu duchovních. Nejmenší rozrůzněnost zemí původu je v diecézi Královéhradecké (pouze Polsko a Slovensko).

Poláci se nejvíce vyskytují v rámci ŘKC (2017) v diecézi Ostravsko-Opavské (54) a dále v arcidiecézi Olomoucké (45). Nejméně polských duchovních je pak v diecézích Českobudějovické a Plzeňské (14) a dále Litoměřické (15).

Slovenští duchovní jsou nejvíce v rámci ŘKC zastoupeni v arcidiecézi Olomoucké (24) a diecézi Královéhradecké (23). Nejméně jich je v diecézi Plzeňské (8) a Litoměřické (10). Toto téma je poměrně málo probádané a vidím zde náměty pro další možný výzkum. Velmi zajímavé by bylo zjistit motivaci migrace duchovních, další směry jejich migrace nebo například demografickou strukturu zahraničních duchovních v Česku či v jiných zemích.

Prameny

(2018): Apoštolská církev, <https://apostolskacirkev.cz/o-nas/historie> (3. 12. 2018).

Biskup: Wikipedie, <https://cs.wikipedia.org/wiki/Biskup> (10. 12. 2018).

BOHÁČ, Z. (1999): Atlas církevních dějin českých zemí 1918-1999. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 175 s.

BOYLE, P., HALFACREE, K., ROBINSON, V. (1998): Exploring Contemporary Migration. Pearson Education Limited, Harlow, 282 s.

BROTÁNKOVÁ, H. (2004): Religiozita v České republice v církevních statistikách. Teologické texty, 2004, 5.

CASTLES, S., MILLER, M. J. (2009): The age of migration: International population movements in the modern world. The Guilford Press, New York, 369 s.

(2018): Církev adventistů sedmého dne, <http://www.casd.cz/> (03. 12. 2018).

Církev československá husitská, <https://www.ccsch.cz/index.php> (3. 12. 2018).

CÍRKEV ČESKOSLOVENSKÁ HUSITSKÁ (2013): Pražská diecéze Církve československé husitské, <https://www.ccschpraha.cz/> (24. 4. 2018).

CÍRKEV ČESKOSLOVENSKÁ HUSITSKÁ (2007): Základní informace. Církev československá husitská, <http://www.ccsch.cz/view.php?id=338> (14. 6. 2018).

Církev Křesťanská společenství, <http://www.kaes.cz/uvod.htm> (3. 12. 2018).

Církevní historie (katolická), <http://www.cirkevnihistorie.estranky.cz/> (03. 12. 2018).

Církev: Wikipedie, <https://cs.wikipedia.org/wiki/C%C3%ADrkev> (11. 12. 2018).

ČBK: Statistiky a analýzy. Plenární sněm Katolické Církve v ČR, <http://snem.cirkev.cz/index3590.html?menu=110> (23. 10. 2018).

ČERNÝ, K. ed. (2015): Nad Evropou půlměsíc. Karolinum, Praha, 278 s.

Českobratrská církev evangelická, <https://www.e-cirkev.cz/> (24. 4. 2018).

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2014): Náboženská víra obyvatel podle výsledků sčítání lidu. Lidé a společnost, 2014, <https://www.czso.cz/documents/10180/20551795/17022014.pdf/c533e33c-79c4-4a1b-8494-e45e41c5da18?version=1.0> (26. 6. 2018).

MUSIL, J. (2012): Jediové? Recese nebo nové náboženství? Český zápas, 92, č. 10, s. 1-4.

ČSÚ (2013): Demografická příručka 2012, Český Statistický Úřad, <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-prirucka-2012-xwafiyp4ne> (03. 12. 2018).

ČSÚ (2017): Migrace do Česka je převážně pracovní, <https://www.czso.cz/csu/czso/migrace-do-ceska-je-prevazne-pracovni> (9. 12. 2018).

ČSÚ (2014): Náboženská víra obyvatel podle výsledků sčítání lidu – 2011, <https://www.czso.cz/csu/czso/nabozenska-vira-obyvatel-podle-vysledku-scitani-lidu-2011-61wegp46fl> (24. 4. 2018).

ČTK: Kardinál Vlk vyzýval polské kněží k práci v České republice. In: Christnet.

ČTK: Katolíci nemají dost duchovních. Lákaří kněze z Polska i Vietnamu. In: Týden.

ČSÚ: Veřejná databáze, <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/> (3. 12. 2018).

Děkanát a vikariát: Wikipedie, https://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bkan%C3%A1t_a_vikari%C3%A1t (11. 12. 2018).

DEMOGRAFIE (2014): Migrace, http://www.demografie.info/?cz_migrace (22. 2. 2018).

Diecéze: Wikipedie, <https://cs.wikipedia.org/wiki/Diec%C3%A9ze> (11. 12. 2018)

DRBOHLAV, D., UHEREK, Z. (2007): Reflexe migračních teorií. Geografie, 112, č. 2, s. 125–141.

Duchovní: Wikipedie, <https://cs.wikipedia.org/wiki/Duchovn%C3%AD> (29. 5. 2018).

Evangelická církev metodistická. Český rozhlas, http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/cirkve/_zprava/evangelicka-cirkev-metodisticka--213356 (25. 6. 2018).

Evangelická církev metodistická v České republice, <http://www.umc.cz> (25. 6. 2018).

(2001): Evangnet: Nezávislý evangelický portál, <http://www.evangelnet.cz/> (24. 4. 2018).

Farnost: Wikipedie, <https://cs.wikipedia.org/wiki/Farnost> (11. 12. 2018).

HABERMAS, J., BLAIR, T., DEBRAY, R. (2008): Secularism's crisis of faith.

HÁVOVÁ, N. (2008): Polští misionáři v České republice. Český rozhlas, http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/420484 (19. 11. 2018).

INTERNATIONAL PRIESTS (2010): U. S. Promise to protect pledge to heal. Catholic church, <http://www.usccb.org/issues-and-action/child-and-youth-protection/upload/2010-International-Priests.pdf> (22. 9. 2018).

KAŇÁK, B. (2007): Stručná historie. Církev československá husitská, <http://www.ccsk.cz/view.php?id=18> (14. 6. 2018).

KARÁSKOVÁ, Z. (2011): Misionáři v Čechách: Rozhovor s Mariuszem Robakem. Getsemany, 224, č. 2.

KOPP, M., NOVÁK, J. (2004): Export kněží z Polska. Český rozhlas, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/export-knezi-z-polska_200408050600_mkopp (8. 12. 2018).

KŘEŠŤANSKÁ ORTODOXIE: Krátké životopisy našich svatých otců Cyrila a Metoděje, http://www.orthodoxia.cz/c_m/cyrmet.htm (3. 12. 2018).

KUKÁNOVÁ, Z. (2001): Světští kněží z Horní Lužice v Pražské arcidiecézi v první polovině 19. století. In: Hrubá, M. (ed.): Víra nebo vlast? Exil v českých dějinách raného novověku. Muzeum města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem, s. 266 – 272.

KUKÁNOVÁ, Z. (2017): Zprávy o stavu far Pražské arcidiecéze z roku 1650.

Letniční hnutí: Wikipedie, https://cs.wikipedia.org/wiki/Letni%C4%8Dn%C3%AD_hnut%C3%AD (11. 12. 2018).

MASSEY, D. a kol. (1993): Theories of International Migration: A Review and Appraisal. Population and Development Review, 19, č. 3, s. 431-466.

MLÉČKA, O. (2017): Trendy ve statistikách světové katolické církve. Česká biskupská konference, <https://www.cirkev.cz/cs/aktuality/170412trendy-ve-statistikach-svetove-katolicke-cirkev#> (25. 10. 2018).

MLÉČKA, O. (2015): Vatikán vydal nové statistiky o katolické církvi ve světě. Česká biskupská konference, <https://www.cirkev.cz/archiv/150417-vatikan-vydal-nove-statistiky-o-katolicke-cirkvi-ve-svete> (26. 6. 2018).

NEŠPOR, Z. R., VOJTÍŠEK, Z. (2015): Encyklopedie menších křesťanských církví v České republice. Karolinum, Praha, 655 s.

NSČÚ (2009): Širší společenství: Obec širšího společenství českých unitářů, <http://www.sirsispolecenstvi.cz/> (26. 6. 2018).

NSČÚ (2016): Unitaria: náboženská společnost českých unitářů, <http://www.unitaria.cz> (26. 6. 2018).

OPATRŇÝ, M. (2006): Naši polští faráři... Katolický týdeník, 2006, č. 15.

PAVLÍKOVÁ, E., SLÁDEK, K. a kol. (2009): Sociální situace a religiozita ukrajinských migrantů v Česku. Pavel Mervart, Praha, 115 s.

PIEKOSZ, A. (2016): Polish Catholic Priests in Canada and Ireland: Migration, Leadership, and the Mobility of Strangers. Disertační. Toronto.

PINCOVÁ, A. (2010): Problematika pastorační polských kněží v ČR. Bakalářská. Praha.

PÍSKAČOVÁ, K. (2000): Křesťanská společenství a prvotní církve. Getsemany, 104, č. 3.

Plzeňská diecéze: Wikipedie, https://cs.wikipedia.org/wiki/Die%C3%A9ze_plze%C5%88sk%C3%A1 (03. 12. 2018).

Plzeňská diecéze Církve československé husitské, <http://www.cshplzen.cz/> (24. 4. 2018).

(2013): Slezská církev evangelická, <http://www.sceav.cz/cs> (26. 6. 2018).

Sbor (církev): Wikipedie, [https://cs.wikipedia.org/wiki/Sbor_\(c%C3%ADrkev\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Sbor_(c%C3%ADrkev)) (11. 12. 2018).

SBOR CÍRKVE BRATRSKÉ V ŘÍČANECH: Historie celé Církve bratrské. Sbor Církve bratrské v Říčanech, <http://www.cb.cz/ricany/o-nas/11-historie-cele-cirkve-bratske> (14. 6. 2018).

Seniorát: Wikipedie, [https://cs.wikipedia.org/wiki/Senior%C3%A1t_\(spr%C3%A1vn%C3%AD_jednotka\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Senior%C3%A1t_(spr%C3%A1vn%C3%AD_jednotka)) (11. 12. 2018).

SPRATEK, D. (2013): Stručná historie Slezské církve evangelické. Slezská církev, <http://www.sceav.cz/cs/historie/item/879-stru%C4%8Dn%C3%A1-historie-slezsk%C3%A9-c%C3%ADrkve-evangelick%C3%A9-a-v> (26. 6. 2018).

(2017): Statistika: Kněží Olomoucké arcidiecéze 2017, <https://otecpetr.signaly.cz/1705/statistika-knezi-olomoucke-arcidieceze-2017> (8. 12. 2018).

VOJTÍŠEK, Z. (2004): Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství. Portál, Praha, 462 s.

Přílohy

Příloha 1: Počet duchovních CB podle země původu v Česku v roce 2017

Česko	Polsko	Korea	Slovensko	Řecko	USA	Něm/Rak	celkem
85	5	2	1	2	2	3	102

Zdroje: Webová stránka CB (2018), vlastní zpracování

Příloha 2: Počet duchovních ČCE podle země původu v Česku (2013-2017)

	Česko	Německo	Polsko	ostatní
2013	249	2	4	4
2014	244	2	5	5
2015	242	2	5	5
2016	224	3	4	6
2017	215	4	4	6

Zdroje: Jednotlivé senioráty ČCE a jejich webové stránky, vlastní zpracování

Příloha 3: Výsledky SNB podle diecézí ŘKC v Česku v roce 2004

Diecéze	Celkový počet věřících	Vyjádření v %	Počet mužů	Podíl mužů v %	Počet žen	Podíl žen v %	Výdělečně činných	Výdělečně činných v %	Výdělečně nečinných	Výdělečně nečinných v %	Průměrný věk
Českobudějovická	26 367	7	10 085	38,25	16 282	61,75	8 192	31,07	18 175	68,93	50,59
Královéhradecká	41 471	10	17 996	43,39	23 475	56,61	15 030	36,24	26 441	63,76	49,12
Litoměřická	10 759	3	4 044	37,59	6 715	62,41	3 691	34,31	7 068	65,69	48,02
Plzeňská	10 602	3	3 790	35,75	6 812	64,25	3 392	31,99	7 210	68,01	54,45
Pražská	38 278	9	15 398	40,23	22 880	59,77	15 065	39,36	23 213	60,64	46,07
Brněnská	102 925	25	39 974	38,84	62 951	61,16	33 517	32,56	69 408	67,44	46,39
Olomoucká	106 819	26	40 082	37,52	66 737	62,48	32 948	30,84	73 871	69,16	46,38
Ostravsko-Opavská	68 225	17	25 406	37,24	42 819	62,76	21 025	30,82	47 200	69,18	46,51
Česká provincie	127 477	31	51 313	40,25	76 164	59,75	45 370	35,59	82 107	64,41	49,65
Moravská provincie	277 969	69	105 462	37,94	172 507	62,06	87 490	31,47	190 479	68,53	46,43
Celkem	405 446	100	156 775	38,67	248 671	61,33	132 860	32,77	272 586	67,23	48,44

Zdroje: webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR

Příloha 4: Počet duchovních ŘKC podle zemí původu v Česku (2013-2017)

	Česko	Polsko	Rakousko	Slovensko	USA	Španělsko	Vietnam	Německo	Itálie	Ukrajina	ostatní
2013	1520	226	3	98	2	3	2	2	5	2	8
2014	1468	229	3	99	3	2	2	1	7	2	6
2015	1478	201	4	94	2	2	2	2	8	2	6
2016	1458	228	4	106	2	2	2	2	8	1	8
2017	1440	224	5	123	2	2	2	3	8	2	9

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC, jejich webové stránky, vlastní zpracování

Příloha 5: Počet českých duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku (2013-2017)

	Českobudějovická	Královéhradecká	Litoměřická	Plzeňská	Pražská	Brněnská	Olomoucká	Ostravsko - Opavská
2013	131	154	88	65	85	324	285	175
2014	125	149	88	59	83	323	279	168
2015	124	152	87	58	93	323	294	169
2016	127	149	87	56	84	315	286	169
2017	128	151	86	54	258	309	283	171

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR, vlastní zpracování

Příloha 6: Počet zahraničních duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku (2013-2017)

	Českobudějovická	Královéhradecká	Litoměřická	Plzeňská	Pražská	Brněnská	Olomoucká	Ostravsko - Opavská
2013	30	50	22	23	62	25	68	71
2014	29	51	23	20	64	27	67	73
2015	31	50	24	18	61	29	64	46
2016	30	48	24	25	61	29	73	73
2017	31	50	27	25	70	37	72	68

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR, vlastní zpracování

Příloha 7: Počet polských duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku (2013-2017)

	Českobudějovická	Královéhradecká	Litoměřická	Plzeňská	Pražská	Brněnská	Olomoucká	Ostravsko - Opavská
2013	16	27	15	15	36	19	42	56
2014	14	27	15	13	37	21	43	59
2015	14	26	17	12	36	20	44	32
2016	14	26	17	14	32	20	47	58
2017	14	27	15	14	36	19	45	54

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR, vlastní zpracování

Příloha 8: Počet slovenských duchovních v jednotlivých diecézích ŘKC v Česku (2013-2017)

	Českobudějovická	Královéhradecká	Litoměřická	Plzeňská	Pražská	Brněnská	Olomoucká	Ostravsko - Opavská
2013	11	23	6	6	12	5	21	14
2014	12	24	7	5	13	5	20	13
2015	13	24	6	3	11	7	17	13
2016	12	22	6	8	13	7	23	15
2017	13	23	10	8	15	16	24	14

Zdroje: Jednotlivé diecéze ŘKC a jejich webové stránky, webové stránky Plenárního sněmu Katolické církve v ČR, vlastní zpracování

Příloha 9: Seznam zdrojů informací

Organizace	Část organizace	Kontaktní osoba
AC		Tesárková
CASD		Čík
CČSH	Brněnská diecéze	Kubíčková
CČSH		Ptáček
CČSH	Královéhradecká diecéze	Pechancová
CČSH	Olomoucká diecéze	Klofáč
CČSH	Plzeňská diecéze	Felcmanová
CČSH	Pražská diecéze	Říhová
ECM		Kukla, Procházka
Geography		Bláha
KS		Prosner
NSČU		Ledererová Kolajová
ŘKC	Brněnská diecéze	Mráz
ŘKC	Českobudějovická diecéze	Kubeš
ŘKC	Královéhradecká diecéze	Boukal
ŘKC	Litoměřická diecéze	Myšička
ŘKC	Olomoucká diecéze	Klímová
ŘKC	Ostravsko – Opavská diecéze	Ramík
ŘKC	Plzeňská diecéze	Grajcár
ŘKC	Pražská diecéze	Koronthály
SCEAV		Kukuczová

Zdroje: Analyzované náboženské organizace či jejich části a jejich webové stránky, Bláha, vlastní zpracování